

JAVA-BODE

NIEUWS- HANDELS- EN ADVERTENTIE-BLAD VOOR NEDERL.-INDIE.

Abonnementen per half jaar.

Voor Batavia f 12,50.

„ Java „ 15,—.

„ de Buitenbezittingen „ 17,50.

„ Nederland „ 22,50.

De betaling geschiedt vooru. — Brieven franco.

Hoofd-Bureau: te Batavia bij H. M. VAN DORP; Agenten: te Samarang, DE GROOT, KOLFF & Co. en G. C. T. VAN DORP; te Soerabaja, LE ROY & Co.; te Pasoeroean, WEIJERMANS & Co.; te Cheribon, BLOK & Co.; te Tagal, Mevr. de Wed. G. M. VAN DORT; te Madioen, C. A. VAN DER VOORT; te Amboina, A. HARMSSEN; te Makassar, W. EEKHOUT & Co., en voor Nederland, J. NOORDENDORP, Pijsenmarkt te Amsterdam.

De JAVA-BODE verschijnt op Woensdag en Zaterdag van elke week, vóór posttijd.

Prijs der Advertentiën.

Voor de vijf woorden f 0,50.

„ idem bij eerste of meerdere herhaling „ 0,25.

Behalve het Zegel voor den Lande.

Advertentiën voor de Mail-Editie dezelfde prijs.

Inzending der Advertentiën op den dag der uitgave vóór 12 uur.

Bij deze Courant behoort een BIJVOEGSEL.

Uitgave der Mail, op den 14 Januarij.

ADVERTENTIËN

Getrouwd:

Mr. WILLEM EDUARD VAN DER HOUT met ANNA LOUISA DOLPH.

BATAVIA, Vrijdag 27 December 1861. (23)

Bevallen van eenen DOCHTER, E. J. Bijl de Vroeg, geboren Groes. 4 Januarij 1862. Eenige kennisgeving. (38)

Op heden ontvang ik het rouwberigt van het overlijden in het hospitaal te Batavia, van mijn beminde neef den heer Mari van Alben, laatstelijk Telegrafist 5de klasse te Anjer, in de jeugdigen leeftijd van 25 jaren.

M. VAN ARKOUDE.

BATAVIA, den 26 December 1861. Eenige kennisgeving. (19)

Vendutie te Buitenzorg, op Woensdag 8 Januarij 1862, wegens vertrek: voor het woonhuis van Mevrouw de weduwe van den heer J. van den Inboedel, waaronder een uitmuntende **PIANINO**, uit de fabriek van Erard, benevens: een partijtje Schoolboeken en Schoolbehoefden, waaronder eenige dezzijnen zeer fraaije **Schrijfboeken**. Daags te voren te bezigtigen. (52)

Op de eerste Vendutie, welke in de Maand Januarij 1862 voor het Commissiehuis van **J. SPEET** zal gehouden worden, zal voor Rekening des Boedels van wijlen den Chinese **TAN TJE**, worden verkocht: **21 Tjaings PADIE**, ieder Tjaing van 3200 Katties, te ontvangen aan het Rijst-Pakhuis te Gedong-Tandjong. (4819)

Factorij der Nederlandsche Handelmaatschappij. De voorwaarden van verkoop zullen ter inzage liggen ten kantore van voornoemde Factorij. BATAVIA, den 31 December 1861. (4812)

COMMISSIEHUIS van **J. SPEET.** Bij den ondergetekende zijn steeds voorhanden: **Fraaije Nieuwe TENTWAGENS,** **Handwagentjes.**

PHOTOGRAPHISCH ATELIER RIJSWIJK. VAN **WALTER WOODBURY.** Dagelijks geopend van half acht tot 10 uur. (4504)

N. PASCAL. Fabrikant de Chaussures en tout genre. A l'honneur de prévenir le public qu'il vient de recevoir *directement de Paris un grand assortiment de* **CHAUSSURES,** pour MESSIEURS, DAMES et ENFANTS. (4515)

NIEUWJAARSGESCHENKEN. (4814) ZEEHANDELAAR EN CO.

TOKO RIJSWIJK. De aldaar aanwezige GOEDEREN zijn tot zeer verminderde prijs tot den 21en dezer te verkopen bij partijen en en

v. Walchren & v. Dorp, HANDEL- TOKO- EN COMMISSIEHUIS.

ROODE BORDEAUX WIJNEN op fust en in kisten algetapt.

Rouge en Witte BORDEAUX WIJNEN.

BOURGOGNE WIJNEN.

Fijne en Ordinaire RHIJN- en MOESELWIJNEN.

Roude PORTWIJN op fust en op flesschen.

Witte Idem op flesschen.

Fijne en Ordinaire MADEIRA en TENERIFFE WIJNEN op fust en op flesschen.

Prima en Ordinaire CHAMPAGNE WIJNEN.

Holl. BIER } in soorten, op fust en op flesschen.

Eng. BIER } Bayersch BIER } Fijne en Ordinaire Fransche COGNAC op fust en op flesschen.

Bessen GENEVER; Genever A.V.H. en andere goede merken.

Onvervalscht SELTERS WATER.

Hollandsche } PROVISIËN in BLIK, enz.

Fransche } Engelsche } Duitsche } GESLAGT in flesschen en vaatjes.

Gezouten RUNDVLEESCH in vaatjes.

Gerookte OSSENMUISJES en SAUCIJS DE BOULOGNE in blik.

Gerookt VLEESCH en HAMMEN.

Diverse soorten KAZEN.

Diverse merken BOTER.

MANDARIJN GEMBER.

KOEK, BANKET, SUIKERWERK en GEDROOGDE VRUCHTEN.

Poeder- en andere CHOCOLAAD, JAMS, MOSTARD, ZUREN, GENUAOLIE, AZIJN, etc.

SPIEGELS en SCHILDERIEN.

Eng. HANG-, TAFEL-, MUUR- en KANTOORLAMPEN.

PORCELEIN-, GLAS- en AARDEWEKK TAFEL- en RIJTUIGKAARSEN.

TAFELGOED in stellen, HANDDOERGOED, DAMAST, TAFELKLEEDEN, TOILINET in soorten.

Divers PLEETWERK

Berlijnsch-zilveren LEPELS en VORKEN in stellen.

Eng. TAFELMESSEN in stellen.

Manila- en Havana SIGAREN in soorten.

BIJOUTERIEN, PARFUMERIEN en GALANTERIEN. (17)

DUBRAY, Facteur de Piano's, à NOORDWIJK, vient de recevoir un grand assortiment de Cordes pour Violon, Alto, Bass, Contre-Basse, Guitare, qu'il vendra en gros et en détail. VIOLONS fins et autres Instruments. (22)

Ontvangen: REGENJASSEN, bij JOHN PRYCE EN CO. (34)

JACATRA. — Portions-Tafel. Voortaan elken Donderdag **GROEN-ERWTEN SOEP.** (35)

REISWAGENS voor de Binnenlanden in Huur te bekomen bij VAN HEMERT, Passar-Baroe. GERNTLER, Gang Patjenongan. (4318)

MACHINERIJEN. De ondergetekenden, Agenten op Java van de Heeren **H. O. ROBINSON & Co.** Ingenieurs te Londen, hebben de eer te berigten aan Heeren SUIKER-FABRIEKANTEN en verdere belanghebbenden, dat door hen verwacht wordt per **Engelsch Schip ROSELLA,** Een patent **STOOM-SUIKERMOLEN,** met cilindrs van 24x48 Engelse duimen, waarvan specificatie en teekening bij de Ondergetekenden ter inzage liggen, alwaar nadere inlichtingen te bekomen zijn.

De Heeren **H. O. ROBINSON & Co.**, hun Etablissement eene groote uitbreiding gegeven hebbende, zoodat zij in staat zijn aan de voortdurend alom vermeerderende aanvragen van hunne MACHINERIE-RIEN te voldoen, kunnen thans iedere order, waarmede men hen zal willen begunstigen, met den meesten spoed ten uitvoer brengen, terwijl de Ondergetekenden gereed zijn alle orders aan te nemen op **STOOM- en WATER-SUIKERRIETMOLENS, WATERWIELEN, VACUUMPANNEN, STOOMWERKTUIGEN, CENTRIFUGAAL MACHINES, RIJST- en OLIE-MOLENS, enz., enz.,** en op aanvraag specificatie en prijs opgaven kunnen verschaffen. (14) **MACLAINE, WATSON & Co.**

IMPERIAL LEVENSVZERKERING MAATSCHAPPIJ. Old Broad-Street London, **opgericht in het jaar 1820.** Het Maatschappelijk kapitaal bedraagt £ 750,000— verdeeld in 7500 aandelen van £ 100— elk, terwijl het gevestigde premiefonds bedraagt ruim £ 750,000— waaruit blijkt dat deze Maatschappij meer dan £ 1,500,000— bezit, bij een jaarlijksch inkomen van £ 100,000—, om aan de verplichtingen in het vervolg op bestaande polissen ten beloope van £ 2,500,000— te voldoen. Alle vijf jaren zal vier vijfde gedeelte van den winst als Bonus aan de polissen worden toegevoegd, zonder dat daardoor de verzekerde persoonlijk verantwoordelijk wordt, zoodals bij onderlinge Maatschappijen.

De premien kunnen maandelijks voldaan worden. Omtrent maatstaf der Premien en alle verdere informatie betreffende deze Levensverzekering Maatschappij kan men zich vervoegen ten kantore van de ondergetekenden, alwaar men op verzoek prospectussen der Maatschappij en blanco Staten kan ontvangen. **MACLAINE, WATSON & Co.** Mo. NEILL & Co. Samarang, FRASER, EATON & Co.

MACHINERIJEN. De Ondergetekenden, Agenten van de Heeren **GEORGE BUCHANAN & Co.,** Ingenieurs van York Place Ironworks, **ABERDEEN & Bucklersbury, LONDON,** Fabrikanten van Stoommachines en Ketels, Waterwielkundige Toestellen; IJzeren Schepen en Praauwen; gegoten en geslagen IJzeren Spanten, Spoorweg-, Dok- en Haven- IJzeren Materialen, etc., etc., nemen de vrijheid Fabrikanten, Landeigenaars en anderen te herinneren, dat zij voortgaan met het leveren van alle soorten van **WERKTUIGEN,** in gebruik bij de bereiding van Suiker, Koffij, Rijst, Olie, Kalk, Steenen, enz., enz., alsmede ook: **ZAAGMOLENS,** VERVOERBARE STOOM-MACHINES, POMP-MACHINES voor IRRIGATIE DOELEINDEN, of tot het vullen van in de hoogte gelegene BADKUIPEN, STOOMKETELS, enz., enz.

Just van **ENGELAND** ontvangen: **TWEE GROOTE EN VERMOGENDE STOOM-SUIKERMOLENS,** van welke een met cilindrs van 54 x 26 Eng. duim en de ander van 60 x 28 Eng. duim. **Een dubbel stel luchtledige pannen (Vacuumpanns),** bestaande uit Twee Koperen Howard Pannen, elk van 6 voet en 6 duim diameter met **STOOMKETELS, LUCHTPOMPEN, HEATERS, ONTWAANERS** en **STOOMPOMP** compleet, als ook: **TWEE WETZELPANNEN** met verbindingspijpen om te werken door **STOOM, WATER, TREKVEE** of **HANDEN.** Wordt binnen kort verwacht: Een zamengevoegde **STOOM-SUIKERMOLEN,** rollen 24 x 45 duim, met **STOOMMACHINE,** 14 paardenkracht. **Als ook:** Een stel van zes **CENTRIFUGES,** van 32 duim diameter compleet, en een **Stoommachine** van 10 paardenkracht met groote Ketel. **Als ook bieden zij Te Koop aan Eenige superieure Perspomp.** pas ontpakt, geschikt om Badkuipe- en Woonhuizen van Stoommachines met heet of koudwater te vullen. (12) **PITCAIRN, SYME & Co.**

Ontvangen: REGENJASSEN, bij JOHN PRYCE EN CO. (34)

JACATRA. — Portions-Tafel. Voortaan elken Donderdag **GROEN-ERWTEN SOEP.** (35)

REISWAGENS voor de Binnenlanden in Huur te bekomen bij VAN HEMERT, Passar-Baroe. GERNTLER, Gang Patjenongan. (4318)

MACHINERIJEN. De ondergetekenden, Agenten op Java van de Heeren **H. O. ROBINSON & Co.** Ingenieurs te Londen, hebben de eer te berigten aan Heeren SUIKER-FABRIEKANTEN en verdere belanghebbenden, dat door hen verwacht wordt per **Engelsch Schip ROSELLA,** Een patent **STOOM-SUIKERMOLEN,** met cilindrs van 24x48 Engelse duimen, waarvan specificatie en teekening bij de Ondergetekenden ter inzage liggen, alwaar nadere inlichtingen te bekomen zijn.

De Heeren **H. O. ROBINSON & Co.**, hun Etablissement eene groote uitbreiding gegeven hebbende, zoodat zij in staat zijn aan de voortdurend alom vermeerderende aanvragen van hunne MACHINERIE-RIEN te voldoen, kunnen thans iedere order, waarmede men hen zal willen begunstigen, met den meesten spoed ten uitvoer brengen, terwijl de Ondergetekenden gereed zijn alle orders aan te nemen op **STOOM- en WATER-SUIKERRIETMOLENS, WATERWIELEN, VACUUMPANNEN, STOOMWERKTUIGEN, CENTRIFUGAAL MACHINES, RIJST- en OLIE-MOLENS, enz., enz.,** en op aanvraag specificatie en prijs opgaven kunnen verschaffen. (14) **MACLAINE, WATSON & Co.**

Brand-Assurantie-Compagnie te Amsterdam.

Kapitaal 1.300.000.— Gulden. De Ondergetekenden benoemd zijnde tot Agenten op Java, van bovengenoemde Maatschappij, berigten bij deze, dat zij bereid zijn verzekeringen tegen Brandschade te sluiten op Woon- en Pakhuizen, Koopmansgoederen, Meubelen, enz., enz., alsmede op Suiker-, Koffij-, Thee-, Tabak- en Indigo-Etablissements, enz., tegen zeer billijke Premien en gewone Conditiën. Omtrent nadere informatie gelieve men zich te vervoegen ten Kantore der Ondergetekenden **MACLAINE, WATSON & Co.,** Batavia. **MCNEILL & Co.,** Samarang. **FRASER, EATON & Co.,** Soerabaja. (16)

LIVERPOOL & LONDON FIRE INSURANCE Comp. KAPITAAL groot £ 2.000.000 Sterling. De Ondergetekenden, benoemd zijnde tot Agenten op Java van bovengenoemde Maatschappij, deelen bij deze mede, dat zij bereid zijn, om **Polissen van Assurantie** op de meest voordelige voorwaarden te verlenen op **Pakhuisen, Goederen, Fabrieken, Handelshuizen met het Assurment, en op alle plaatsen of nabijheid derzelve, als op de Rijk- en Suiker-Etablissements.** De premien van Assurantie

Brand-Assurantie-Compagnie te Amsterdam.

Kapitaal 1.300.000.— Gulden.

LIVERPOOL & LONDON FIRE INSURANCE Comp.

Brand-Assurantie-Compagnie te Amsterdam.

Machinerien.

De Ondergeteekenden, *Agenten op Java,*
van de Heer

RAWLINS, PRESTON & Co.

Agents te Liverpool,

zijn bereid bestellingen aan te nemen op

SUIKER-

en

Rijstpelmolens, CENTRIFUGES,

Stoommachines, zoowel voor het land als
voor schepen, Gas-Toestellen, Zaag-
machines, Arak-distilleer

Toestellen, IJzeren
Praauwen,

SUIKER PANNEN,

in alle dimensien,
en alle andere soorten van

Machinerien.

Voor nadere informatie gelieve men zich te ver-
voegen bij

(38) **MORGAN, MELBOURN & Co.**

Royal Insurance-Compagnie of Liverpool.

BRAND- EN LEVENSVZERKERING.

KAPITAAL 2.000.000.— PONDEN
GROOT STERLING

De ondergeteekenden, Agenten van bovengenoem-
de Maatschappij, gaan steeds voort, met verzekering-
en sluiten tegen brandschade op PAKHUIZEN,
GOEDEREN en WOONHUIZEN met AMEUBLE-
MENT, gelegen in de hoofdsteden of nabijheid der-
zelfde, alsmede op

THEE, KOFFIJ- en SUIKER-ETABLISSEMENTEN
OP JAVA.

Zij nemen de vrijheid het publiek te herinneren, dat
sedert kort ook LEVENSVZERKERING bij de
Batavia Branche gevoegd is en zij dus gereed zijn
tot het sluiten daarvan op de voordeligste voorwaar-
den. Het uitgebreide Kapitaal van deze Maatschappij
in verband met de jaarlijksche opbrengst van meer
dan 300.000 Ponden Sterling en een aanwezig fonds
van ruim 700.000 Ponden Sterling, leveren een
voldoende waarborg voor hare soliditeit, terwijl de pre-
mien van verzekering even matig zijn als die van
andere Maatschappijen en hij schade de voldoening
op de promptste wijze geschied.

(11) **PITCAIRN, SYME & Co.**

Koloniale Zee- en Brand- ASSURANTIE MAATSCHAPPIJ gevestigd te Batavia.

Deze Maatschappij is van af heden, bereid tot het
overnemen van risico's, zoowel tegen Brand- als
Zeegevaar, en zulks tot de gewone premien, zoo-
als de ter plaatse gebruikelijk zijn.

Het Bureau der *Koloniale Zee- en Brand-
Assurantie Maatschappij* zal dagelijks geopend
zijn van 's morgens 9 tot 's namiddags 4 uur, en ge-
houden worden in ééne der Localen van de firma
HAAGER en SCHUURMAN, binnen Batavia, aan de
Westzijde van de Grootte Rivier.

BATAVIA, 4 Januarij 1862.

Namens het Bestuur:

Mr. R. V. HEIJLIGER.

Mr. Th. SCHUURMAN, Jz.,

Directeuren.

Agentschappen in Ned.-Indië.

Samarang de Heeren **SCHIMMELPENNINC** EN **Co.**

Pasareang **DORREPAAL** EN **Co.**

Padang **P. VAN OVERZEE** EN **Co.**

Maceassar **J. MOHRMANN** EN **Co.** (29)

E. J. J. SNELLEBRAND,

Translateur in de Engelsche-
Fransche- en Hoogduitsche talen,

beveelt zich tot de daaraan verbondene werkzaamhe-
den bij alle belanghebbende personen aan. Hij wensch
tevens zijne nog vrije uren te besteden tot het geven van

Privaatlessen,

en enige avonden in de week te wijden aan het
houden van

Collegies

in de bovengenoemde talen; voor VREEMDELINGEN
ook in de NEDERDUITSCH TAAL. (4320)

J. H. KROM,

recommendeert zich voor het geven van

Muziek- en Zanglessen,
alsmede voor het

Pianostemmen.

(3) **HOTEL DES INDES 51.**

Door het nitreden van den Heer **W. F.
DENNISON**, is de firma

W. F. DENNISON & Co.

iederling goel vinden ontbieden.
ze zal door beide ondergeteekenden
aan de firma

VENNOOTSCHAP.

Blijkens acte, heden voor mij onder
No. 115 gepasseerd, is tuschen de
Heeren

Simon Antonie van den Abeelen,

Stephanus Adolph Rodde en

Carl Theodor Wilhelm Deutz Junior,

eene Vennootschap aangegaan voor **HANDEL IN ALLE
ZAKEN**, voor een onbepaalden tijd, aanvang nemende
den 1ste Januarij 1862; onder de firma:

VAN DEN ABEELLEN & Co.

Alle Vennoten hebben de teekening voor de firma,
doch het stellen van borgtocht is uitgesloten.

Afgekondigd ingevolge art. 28 W. v. K.

T. W. Notaris,

HOUTHUIJSEN.

Batavia, 28 December 1861. (4324)

Vennootschap onder eene Firma

Bij acte op den 31sten December 1861, sub No. 153
voor den ondergeteekende gepasseerd, is tuschen den
Heer **CARL KNIEPER**, Ingenieur en den Heer **Mees-
ter HENRI JACOMETTI**, Koopman, beiden te *Bata-
via* woonachtig, eene Vennootschap aangegaan ten
einde te Batavia onder den naam of de Firma

„AZON en Co.,”

te vestigen eene industriële onderneming, omvattende:
den inkoop, het zagen, verwerken en
den verkoop van houtwerken,

en wijders al hetgeen behoort tot het VAK van Archi-
tectuur, aanneming van Bouwwerken, Machinerie
en hetgeen in 't algemeen in verband staat tot WERK-
TUIGKUNDE. De Vennootschap, beginnende op primo
Januarij 1862, is voor onbepaalden tijd aangegaan.

Elk der Vennoten heeft de teekening der Firma;
doch bij het opnemen van gelden, stellen van borg-
tocht, indienen van bestekken en doen van aannemin-
gen moet van beider goedkeuring blyken.

De Tijd. Wd. Notaris te Batavia.

HOUTHUIJSEN.

(26)

De Heer **Henry Lash**

heeft onze

generale procuratie.

ADAM EN Co.

BATAVIA, 31 December 1861. (4316)

Mr. Henry Lash
holds our
general procuration.

ADAM EN Co.

BATAVIA, 31 December 1861. (4317)

De Heer **F. Vriesendorp**
heeft van af heden mede onze
Generale Volmagt.

SCHIMMELPENNINC EN Co.

Batavia, Soerabaja,
Passeroeang, Probolinga, } 1 Januarij 186. (24)

De Directie der *Nederlandsch-Indische
Maatschappij van Nijverheid en Landbouw.*

brenkt bij deze ter algemeene kennis, dat door de
Nederlandsche Maatschappij tot bevordering van
Nijverheid is uitgeschreven de navolgende
Prijsvraag, waarop de Directie vermeent
de aandacht van alle belangstellen-
den te moeten vestigen:

»Daar in verscheidene gedeelten van *Java, Suma-
tra, Borneo* en andere eilanden van den grooten
Indischen Archipel, sedert onheugelijke jaren, door de
eilanders uit eene soort van netel, bekend onder den
Maleischen naam van

RAMEE of RAMIE (*Boehmeria tenacissima*,
GAUDICHAND; *BLUME, Museum Lugduno-
Batavum*, II, p. 211—212, tab. 56 B),

eene vezelachtige stof gewonnen wordt, welke zich,
door duurzaamheid en fraaiheid van voorkomen, bij-
zonder gunstig aanbeveelt voor alle zoodanige fabrika-
ten, waarvan hennep en vlas de grondstof uitmaken,
en daar het hoogst waarschijnlijk is, dat de uitbreiding
der cultuur van deze plant in de Nederlandsche Kolo-
niën, en dien ten gevolge de matige prijs, waarvoor
de vezelachtige stof, die zij oplevert, ter markt zal
kunnen komen, eene nieuwe bron van welvaart, zoo-
wel voor de Koloniën als voor de nijverheid in ons
vaderland zou openen, zoo looft de Maatschappij baren
gouden Medaille en *f 500,—* daarenboven tot
premie uit, aan dengene, die ten minste een hunder-
lands met gemelden netel beplant, en de daarvan ge-
durende twee jaren gewonnen vezelstof, wel behandeld,
in *Nederland* verkrijgbaar gesteld zal hebben; be-
houdens 30 Ned. ponden, daarvan aan de Maatschappij
te zenden, te gelijk met een uitvoerig verslag aangaande
de cultuur en bereiding dezer vezelstof, en eene naauw-
keurige opgave van den prijs, waarvoor zij in den
handel zal kunnen geleverd worden.”

»De antwoorden moeten door voldoende bewijzen en
certificaten van oorsprong gestaafd worden. De be-
krooning zal ieder jaar kunnen plaats hebben, zoodra
er aan het gevraagde zal voldaan zijn; zullende de
toewijzing der premie van *f 500,—* slechts een-
maal, en wel aan dengene geschieden, die de meeste
vezelstof van deze plant, op *Java* of in eenig an-
der gedeelte onzer Oost- en West-Indische bezittin-
gen gewonnen en van voldoende hoedanigheid, hier te
lande ter markt zal hebben gebragt, terwijl daaren-
tegen de bekrooning met de *gouden Medaille*, tot aan
drie personen, die aan de voorgeschreven vereisch-
ten zal hebben voldaan, kan te beurt vallen, mits
de bedoelde aanplanting in onderscheidene streken van
Oost- en West-Indië hebbe plaats gehad.

Antwoorden in te zenden vóór 30sten September
1863.”

De Directie voornoemd,

STEENSTRA TOUSSAINT.

President,

H. L. JANSSEN.

Secretaris,

Militaire Societeit Concordia.

Algemeene Vergadering

OP

Zaturdag, den 4den Januarij 1862,
des avonds ten 8 ure.

Namens het bestuur,

De Secretaris,

BRUGMAN.

(4)

IEMAND,

bekend met eene Tokozaak, kan geplaatst worden.

Adres de boekverkoopers Lange en Co., Rijswijk, on-
der Lt. H. (31)

Op een land in het *Buitenzorg-
sche* wordt gevraagd een
ADMINISTRATEUR.

Reflecterenden worden verzocht hunne opgaven, om-
trent bekwaamheden, ouderdom, antecedenten, al of niet
gehuwd, enz., franco te adresseren aan den uitgever van
dit blad onder Letter X. (37)

TE KOOP EENIGE SUIKERMOLENS,

van de **LOWMOOR COMPANY** met
Cylinders van 24 x 48 inches en de benodigde
IJzerwerken voor Waterraderen.

EEN IJZEREN WATERRAD COMPLEET,

diameter 28 voet, breedte 5 voet.
In groote voorraad:

Suikerpannen,

in alle gewone afmetingen, alsook waarlooze
stukken geschikt voor **WATERMOLENS** van de Low-
moor Fabriek.

Compleete stellen van de benodigde IJzer-
werken voor

Waterraderen, enz., enz.

Wordt binnen kort verwacht een
Stoom-Suikermolen,

compleet, rollen 24 x 48 duim, Stoommachine 12
paardenkracht.

De zoo voordeelig bekende wijze van bewerking van
deze Company zal wel eene voldoende waarborg voor
de hoedanigheden van deze Machinerien zijn.

PITCAIRN, SYME & Co.,

(13) *Agenten van de Lowmoor Company.*

Te Koop:

Een Waterpas Instrument en Boussole
van **Becker** met Statief.

Een Handboussole.

Adres **H. M. VAN DORP**, te Batavia.
(20)

TE HUUR

Met primo Februarij, het **WOONHUIS**, naast
de Engelsche Kerk, op Parapatjan (hoek Gang
Menting,) toebehoorende aan den Heer **B. MÜL-
LER.**

Te bevragen bij
(4325) **W. SUERMONDT, Wzn.**

DE PILLEN EN ZALF VAN HOLLOWAY.

De echte worden gemakkelijk van de nagemaakte on-
derscheiden, door het watermerk, dat op ieder blad van
het handboekje te vinden is: »Holloway London”, in
half doorschijnende letters, die zigtbaar worden wanneer
men de bladen tegen het licht houdt.

Doosjes Pillen à / 1.— / 5.— / 5.—
Potjes zalf à / 1.— / 5.— / 5.—
Te Batavia bij **S. B. van Kleeff & Co.**

- Banjoemaas » **M. S. Cheriman.**
 - Soeracarta » **W. Veldman.**
 - Djococarta » **Buijn & Co.**
 - Salatiga » **F. Kruthoffer.**
 - Tagal » **Wed. Dort.**
 - Cheribon » **W. Galistan.**
 - Cheribon » **M. Blok en Co.**
 - Samarang » **H. L. Lijon en Co.**
- de Groot, Kolf & Co. en de hoofd agenten Soesman & Co. (5)

LOTEN voor de Nieuwe

246^e Nederlandsche STAATS-LOTERIJ.

Collecteur **Mr. C. A. DE VASSY**, te
Leijden,

zijn van heden af te bekomen:

- 1 HEEL LOT ad *f 100.—*
- 1 HALF „ *50.—*
- 1 VIJFDE „ *20.—*

te Batavia, bij **G. KOLFF & Co.**,
te Samarang bij **DE GROOT, KOLFF & Co.** (6)

KANTOORBOEKEN,

als:
**Grootboek, Journaal, Kasboek,
Rekening-Courantboek, etc.**

Copijboeken en andere Bijboeken in di-
verse forma

J. A. V. BODE

Inteekenaren bovengenoemd Blad,
die geneigd zijn met abonnement voor het **Eerste
half jaar 1862** voort te gaan, worden beleefd ver-
zocht, hiervan zoo spoedig mogelijk aan den Onderge-
teekende kennis te geven hem de gelden daarvoor
franco toe te zenden.

Prijs voor het eerste halfjaar:

- voor Batavia *f 12,50*
- „ Java „ *15,—*
- „ de Buitenbezittingen „ *17,50*
- „ Nederland „ *22,50*

MAILEDITIE.

Penargang:

Voor BATAVIA. *f 20,—*
Buiten » franco weloor NEDERLAND. » *25,—*
Brieven franco aan Administrateur.

H. M. VAN DORP.

Ingevolge beëindiging van den Directeur
van Financiën, 4 Mei 1861, kan men bij de
Hoofden van gewestelijk besturen Wissels en Stortings-
Bewijzen erlangen tervermaking van Gelden, dan
wel afdragen aan de volgende Heeren: **Blok & Co.**
te Cheribon; Mevrouw de Weduwe **C. M. Dort** te
Tagal; **de Groot, Kolf & Co.** en **G. C. T. van
Dorp** te Samarang; **I. Roy & Co.** te Soerabaja;
Weljermans & Co. Pasoeroean; **C. A. van der
Voort**, te Madioen; **L. B. van Wijk, Rzn.** te
Padang, **Eekhout & Co.** te Makassar, **Haransen**, te
Amboina en voor de u genoemde Buiten-bezittingen
bij de Agenten der sches van den Heer **W. Cores
de Vries.** (4368)

LITHOGRAPHIE.

De Ondergeteekende heeft zich voortdurend aan-
bevelen voor de leiding van alle werken
door Lithografie uit te voeren, als:
graven van

WISSELS, WITANTIEN, VISITEKAARIES, POLISSEN, ETIQUETTES

met Goud-, Zilver- en Kleurdruk.

KAARIN, etc.

Alle tegen zeer billijke prijzen vervaardig-
rende met hetgeen op de beste Steendrukkerijen
in Europa vervaardigd wordt.

H. M. VAN DORP.

Batavia 1861. (40)

Door der Boekhandelaar **H. M. VAN DORP**,
Batavia, is verzonden Prospectus en Inteekening-
lijsten van eene

HANDLEIDING

ten gebruike bij de uitoefening der

Militaire Regtspleging,

hoofdzakelijk ingerigt ten dienste van
het Leger in Nederlandsch-Indië,
door

Mr. W. E. VAN DER HOUT.

Het werk zal ongeveer 40 vellen gr. 8vo. beslaan
en de prijs op *f 7,—* worden gesteld.

Prospectussen en Inteekeningbilletten, zijn ver-
krijgbaar bij den Boekhandelaar **J. NOORDENDORP**
Pijpenmarkt, te Amsterdam. (41)

Bij den Boekhandelaar **H. M. VAN DORP**
is van de Pers gekomen:

HANDLEIDING TOT DE KENNIS VAN, BE- NEVENS HET SCHIETEN UIT GETROK- KEN WAPENS IN HET ALGEMEEN, TOEGEPAST OP HET INDISCH TI- RAILLEURGEWEER,

DOOR

J. M. BRUYN, Kapitein der Infanterie,

Uitgegeven met toestemming van het
Militair Departement,

Met 4 Platen *f 5,—* Franco per Post *f 6,—*.

Mede verkrijgbaar bij alle Boekhandelaren op
Java en de Buitenbezittingen. (39)

Uitgave van H. M. VAN DORP.

Met den **Java-Bode** is verzonden:
Prospectus en Praefnummer van een nieuw
Tijdschrift, getiteld:

DE VRIEND DES HUIZES,

hetwelk zal bevatten:

Verhalen, Novellen, Ontdekkin- gen en Uitvindingen,

benevens het wetenswaardige dat de wetenschap van
onze dagen aanbiedt. Er zal geregeld wekelijks een
vel van 46 pagina's volgens Proefblad worden uitge-
geven; bij het einde van een jaargang worden omslag,
titel en inhoud gratis afgeleverd, erlangende men alsoo
een lijvig boekdeel van 832 pag., waarvan de Prijs is
voor Java *f 10,—*, voor de Buitenbezittingen
voortuifeling.

Ontvangen:

Kempees, Rekenkunst. — Iem Stelkunst, — Idem Meekunst, — met Vraagstukken en Antwoorden. Een nieuw Boek voor Moeder...

SCHILDERIJ-LIJSTEN

VERGULDE- en PALISSANDEHOUT (waaronder effen zwart met Gouden bies). PASSE-PARTOUTS voor PHOTOGRAFIEN...

G. Kolff en Co. te Batavia, ontvingen: Indisch Staatsblad 1860.

DE INDISCHE STAATSBLADEN

1816 t/m 1860, compleet in twee ledere banden en gebrocheerde stukken. Prs f 78.

Voorhanden bij H. M. VAN DORP, te Batavia: Agenda voor 1862.

Zak-Almanak voor huishoudelijk gebruik.

Mede verkrijgbaar te Cheribon bij M. BLOK en Co. en te Tagat bij Mevr. de Wed. DORT.

INDISCHE WETBOEKEN

De achterstallige Debitoren der firma VAN RIET & TER GOUW alhier, worden naar aanleiding van de ontbinding dier firma...

De ondergeteekenden, Heeren Officieren, beuigen bij deze hunne TEREKENINGEN, wegens de goede en correcte behandeling aan boord van het Schip Aegidia en Pauline...

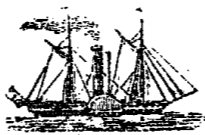
Houder van het Cognossement aan order, over 3 kisten Koopmansgoed.

afgeladen door THOLEN en Co., te Amsterdam, alhier aangebragt per Nederlandsch Schip Zeemanshoop, kap. J. F. GRAADT VAN ROGGEN...

H. M. VAN DORP, de Agenten, HAAGER en SCHURMAN.

SCHILDERIJ-LIJSTEN

Verguld, Bruin, Zwart en geel hout, in alle dimensien PASSE-PARTOUT, CARTES de VISITES, Lijstjes voor Photographien, etc.

STOOMBOOT OENARANG.

Het vertrek dezer Boot gedurende de maand JANUARIJ 1862 is bepaald als volgt:

- Van BATAVIA naar SAMARANG, den 12den en 26sten. SAMARANG naar SOERABAIJA, den 18den en 29sten. SOERABAIJA naar SAMARANG, den 3den en 19den. SAMARANG naar BATAVIA, den 5den en 21sten.

Nadere informatie bij de Agenten, LANDBERG, BEZOET DE BIE & Co.

Passage naar Nederland

wordt aangeboden met het gunstig bekende Nederlandsche Schip

Petronella Catharina, Kapitein C. H. VAN DER VEEN,

thans liggende ter reede van Samarang, om met het einde van Januarij 1862, van hier naar Nederland te vertrekken.

Het schip is voorzien van ruime en luchtige hutten, en voert eenen bekwaamen Geneesheer.

Nadere informatie bij de Heeren VAN DEN BROEK en VEECKENS te Samarang of alhier bij

de Agenten C. BAHRÉ EN G. KINDER.

Om binnen weinige dagen te vertrekken naar Nederland, bestaat met gelegenheid voor enkele PASSAGIERS met het Ned. Schip

ZEEMANSHOOP, Kap. G. N. R. PHAFF.

hebbende een bekwaamen GENEESHEER aan boord. Voor informatie adressere men zich bij

de Agenten, VAN OMMEREN, RUEB & Co. BATAVIA, 4 Januarij 1862.

Het Nederlandsch Schip Kortenaar, Kap. A. GLAZENER, Jr.,

uitmuntend uitgerust en ingerigt voor Passagiers, en varende eenen geexamineerden Scheepsdocter, zal omstreeks den 18 Januarij van Samarang de reis naar Nederland aanvaarden, en heeft nog eene goede localiteit beschikbaar.

Nadere informatie te Samarang bij de Heeren DORREPAAL en Co. en alhier bij

de Agenten J. CEZARD en Co.

VRACHT EN PASSAGE NAAR SOERABAIJA

direct, wordt aangeboden met het Ned. Schip AEGIDIA EN PAULINA, kapitein P. P. HOOGLAND,

om tegen 12 dezer te verzellen.

De Gouvernements Marine.

Deze voor Indië zoo belangrijke tak van bestuur, of liever gezegd: zich meer en meer uitbreidende maritime afdeling van dienst, verdient thans zoowel eene afzonderlijke beschouwing van onze zijde, als de aandacht van het lezende en denkende publiek.

Immers zij is reeds van tamelijk veel beteekenis voor Indië, niet alleen wegens het bekampen van den zeeroof in de Indische wateren, maar tevens in het beschermen van weerloze strandplaatsen tegen onoverhoedsche aanvallen en slavenjagten.

Daarbij kunnen de diensten harer stoomschepen niet miskend worden bij toegenomen expeditiën en transporten. Het kan dus geene overdrijving zijn te beweerden, dat de Gouvernements Marine bij voortgaande uitbreiding en volmaking eene bron van veiligheid kan worden voor deze kolonie, en zij alzoo in vereniging of momenteel aansluiting met hare oudere Zuster, de Nederlandsche Marine — aan wie zij bij expeditiën en operatiën goede diensten kan bewijzen — een ware steun voor het Nederlandsch gezag in deze streken kan worden.

Sedert haar ontstaan heeft de tegenwoordige Gouvernements Marine haar deel gehad in naam- en lotsverwisseling, nu eens bedreigd wordende met inkrimping, dan weder met algeheele suprematie, — echter — tot heden bestond zij, en heeft zich zelfs merklijk uitgebreid, regerende thans met meer orde en regelmaat dan vroeger wel het geval schijnt te zijn geweest.

Wij zullen thans een beknopt overzicht trachten te leveren van hare wording, uitbreiding, doel en werking; daaruit moge dan blijken, of zij den naam van belangrijk departement, en krachtig voorwaarts strevende inrigting waardig is of niet.

De eerste eigenlijke gouvernements vaartuigen waren de zoogenaamde kruispraauwen, welke strand-residenties-gewijze waren gestationeerd, en derhalve ter beschikking lagen van de gewestelijke besturen, b.v. tot het doen van kleine transporten en zendingen, het waken tegen smokkelhandel en om den zeeroovers ontzag in te boezemen.

Modellen van zulke voormalige kruispraauwen waren onlangs nog aanwezig op een der bureaux bij het beheer. De instelling dezer kruispraauwen met haar civiel beheer dagteekent

van Oct. 1821 en het getal dier kleine vaartuigen schijnt aanvankelijk niet boven de 35 te zijn geweest. Hare bemanning was 24 koppen en zij waren gewapend met 2 kanonnen.

Na een tijd lang gediend te hebben, kwam men tot de overtuiging dat het hoofdoel dezer kruisbooten niet werd bereikt, zoo als wel wenschelijk ware geweest. Dit toech was: fruiting der zeerooverij. Deze telurstelling was hoofdzakelijk toe te schrijven aan de onstandigheid, dat de gezagvoerders dezer kruisbooten inlander waren met den titel van Djoeragan, omdat de inrigting dezer klein bodems ongeschikt was om een Europeaan te huisvesten, en de inlandsche gezagvoerders te weinig beleid, voortvarende en ijver aan den dag legden om met goed gevolg en energie te ageren tegen zeeroof. Ook wil men dat het enkele malen gebeurd is, dat Djoeragans tegen het smokkelen van opium moedende waken, weldra zeer gegoede lieden en eigenaars van huizen werden. De koloniale marine, welke te dier tijd ook in aanwezen was en een ander deel van de Nederlandsche marine uitmaakte, schijnt ook weinig aan de verwachting voldaan te hebben, zoowel wegens ondoelmatige en kostbare vaartuigen, als heterogene bestanddeelen en gebrekkige administratie. Van dien gebrekkigen gang van zaken halen wij slechts een voorbeeld als illustratie aan: officieren van gezondheid van de landmagt werden op schoeners geplaatst, en terwijl de officieren der koloniale marine hun tafelgeld genoten, kon de doctor zich te vreden stellen met fouragekosten voor twee paarden!

In 1832 had de eerste uitbreiding plaats der Indische marine. Toen toch werden op hoog bevel vier kleine schoeners aangebouwd, niet dieper gaande dan vijf voet en het noodig logies bevattende voor drie Europeanen. In 1835 werden er andermaal vier schoeners naar hetzelfde plan gebouwd, en zoo zijn er waarschijnlijk twaalf dezer vaartuigen in dienst geweest. De wapening dezer vaartuigen bestond uit twee lange kanonnen à 3", twee karonnades à 12" en 4 draaibassen. Om nu in het gebrek aan beleid en ijver der djoeragans te gemoet te komen, had men het denkbeeld opgevat om onder het kommando van den Europeeschen gezaghebber eens schoeners vier kruisbooten te plaatsen, om bij eenige expeditie of operatie onder hunne leiding te staan. Trouwens dit is in vervolg van tijd niet steeds in toepassing geweest.

Naderhand echter begon men ook van het oorspronkelijk plan van den Gouverneur-Generaal VAN DEN BOSCH af te wijken: men begon grootere en zwaarder gewapende vaartuigen aan te bouwen, en tevens werden de schepen der koloniale marine als minder geschikt meer en meer verdrongen. Dit lichaam had dan ook zijn langsten tijd doorleefd: hare officieren werden herschapen in een zoogenaamd korps mariniers, en naderhand werd de koloniale marine voor goed ontbonden.

De koninklijke Nederlandsche marine beginnende te ontwaren, dat door een en ander van het hier medegedeelde, dat door de zich meer en meer ontwikkelende Indische marine hare prestige zou verloren gaan en zij in enkele opzichten door laatstgenoemd lichaam overschaduwd werd, vooral door het meer doelmatige harer vaartuigen, begon nu voor de Indische dienst meer geschikte lichtere bodems te bouwen en uit te zenden. Ook het verschijnen van stoomschepen gaf eene nieuwe kracht aan hare operatiën, en door deze energieke handeling begonnen de gouvernements schoeners op hunne beurt achter te staan in dienstbetoon. De zeeroovers toch hadden magtig veel respect voor de stoomschepen, die onafhankelijk van tegenwind de rooverspraauwen onvermoeid opspoorden en vervolgd. Geen wonder dan, dat die nieuwe voor hen geduchte vijand met den naam van „kapal setan“ werd bestempeld!

Bij de reorganisatie van het marinewezen in Indië (1842) ging men zwaager van het denkbeeld, om de civiele marine merklijk in te krimpen, welk plan echter niet tot wezenlijkheid is gekomen, terwijl daarentegen het departement langzamerhand zich tot op dezen tijd heeft uitgebreid en sedert het Gouvernements besluit van 28 Augustus II. onder den wettelijken naam van „Gouvernements marine“ ageert. De schoeners zijn intusschen langzamerhand verdwenen, doch het getal kruisbooten is thans aanmerkelijk vermeerderd en hare inrigting verbeterd.

Men telt thans 75 dier vaartuigen in active dienst, terwijl er nog een tiental op verschillende werven in aanbouw zijn. Een groote aanwinst heeft het Indisch marinedepartement in den laatsten tijd erlangd door de in dienst stelling van onderscheidene stoomschepen. Zeven dezer vaartuigen zijn thans in active dienst, en twee kleine afgebouwd, — namelijk eene gunboot en eene metalen kruisboot met stoomvermogen. — Deze zullen weldra in de vaart gebragt worden, terwijl er nog een dergelyk te Soerabaija in aanbouw is. Of deze nieuw gebouwde stoomvaartuigen aan hunne bestemming zullen beantwoorden is wel te verwachten; de weinige diepgang en de vrij grootte snelheid der meesten zijn waarborgen dat de roovers zelfs tot in hunne ondiepe schuilplaatsen zullen kunnen worden opgespoord.

Welke diensten de stoomschepen van dit departement reeds gedaan hebben en nog doen, moge onder anderen ook blijken in den tegenwoordigen oorlog op Borneo, hetzij bij expeditiën, hetzij als transportvaartuigen.

Dit jaar voornamelijk heeft zich gekenmerkt door verbeteringen en uitbreiding bij het Marinedepartement. Verscheidene der bedoelde stoomschepen zijn in dienst gesteld, waarvan er slechts een zich als minder doelmatig door grootte, diepgang en slechte inrigting kenmerkt. Met de aanmerkelijke kosten toch van dat schip (Hertog Bernardus, uit Europa herwaarts gezonden) had men twee à drie kleinere vaartuigen kunnen erlangen, beter geschikt voor de dienst in deze wateren.

Behalve de dienstregeling ingesteld in 1849 en een van 1854, welke de rangen bij het Europeesch personeel regelde, is in dit jaar een nieuw voorloopig reglement ingesteld betreffende orde, tucht en zedelijkheid. Ook in de behoorlijke voeding is een groote stap voorwaarts gedaan. Vroeger toch was deze zeer ondoelmatig en gebrekkig, wordende Inlander en Europeaan gelijk bedield met rijst, zout, peper en gedroogde visch. Thans echter mogen de Europeanen zich verheugen in eene betere beedeeling, zijnde nu de verstrekte rations gelijk aan die der koninklijke marine en laten de ververschingen niets te wenschen over. De traktementen der gezaghebbers zijn gebragt van f 200 tot f 300 's maands, iets wat niet anders dan weldadig op de dienst kan terugwerken. Echter hebben in die gunstige lotsverwisseling de stuurlieden bij de gouvernements marine niet mogen deelen, wat alleziens te bejammeren is. Immers een leestuurman heeft slechts f 80 per maand, dit is na aftrek der gewone kortingen f 65. — Er is dus volstrekt geene verhouding tusschen het traktement van den gezaghebber en zijn opvolger, op wien als 1sten officier aan boord de meeste dienst rust. Het behoef dus geen betoog dat het lot der stuurlieden bij deze dienst zeer voor verbetering vatbaar is.

Om gezaghebber en leestuurman bij de gouvernementsmarine te worden, is men gehouden een examen door te staan, dat alleziens aan de vereischten der tegenwoordige behoefte voldoet. Wij hebben inszage gehad van zulk een programma voor het examen als gezaghebber. Behalve de gewone vakken der Zeekunde, scheepsbouw, kennis der vaarwateren, exercitiën met

geschut, etc. wordt ook werktuig vereischt, iets wat in de Koning der Nederlanden, Prins Oranien, van den 27sten October 1854, in de Resolucie, Ziedende, ten aanzien van de Indische marine, oorkonden, en hier bijvoegen, dat benoemd tot ridder der orde

enkelens geopperd, over het aanstellen van de grootste stoomschip zonder examen, van allen grond en bloot zijn, daar die gezaghebber zijne kennis voor de dienst, als contractant, en dus niet in het kader ambtenaar is opgenomen.

Wat het personeel der machinisten betreft, dit is tot heden zonder examen aangenomen, waardoor niet altijd even geschikt te individuen voor die betrekking worden toegelaten, ten naadren eener geregelde dienst. Het is dus niet minder wenschelijk en tevens noodzakelijk, dat machinisten aan een examen worden onderworpen. Nog ééne uitbreiding heeft er bij de dienst van dit departement in het laatste jaar plaats gehad, welke wij niet alleen met den naam van buitengewone maar tevens als onnodige aangeven, namelijk het plaatsen van eenen geneeskundigen op een der stoomschepen. Die ambtenaar heeft thans zijne betrekking opgegeven; doch zal deze vacature weder worden vervuld? Wij achten zulks overbodig; want de korte trajecten welke deze stoomschepen maken en het vinden van geneeskundige hulp op elke plaats, maken geneeskundige hulp onbereikbaar. Wil men echter de administratie met eene nieuwe controle bemoeijelijken en vermeerderde uitgaven veroorzaken, waarom bevoorregt men dan één schip met uitsluiting van de anderen?

Eene betere uitwerking zal ons inziens hebben het in dienst nemen van stuurlieden en machinisten, afkomstig van de koninklijke marine. Deze lieden toch zijn aan stipte dienst gewoond, en hun invloed op orde, tucht en stiptheid kan niet anders dan heilzaam zijn bij eene dienst, waar wel eens wat vreemde bestanddeelen in zijn aangetroffen. Eenheid bij het dienstdoend Europeesch korps der gouvernements marine — het zoogenaamd esprit de corps — hoewel bestaande, is echter nog voor ontwikkeling vatbaar, en wellicht zou het overgaan van personen uit de Nederlandsche marine bij de Indische eenigzins aan dit doel kunnen behulpzaam zijn.

Met dit relaas zouden wij kunnen eindigen. Doch ééne mededeeling moeten wij nog doen betreffende eene omstandigheid, die zeer belangrijk is voor de Indische marine en — wellicht voor Indië zelf. Er is namelijk sprake van opheffing van deze afdeling van Indische dienst en het plaatsen der vaartuigen onder de koninklijke marine, of met andere woorden: de Gouvernements marine zal een ander deel worden der Nederlandsche en zelfs heeft men den marine-officier al geodoodverwd, die aan het hoofd van deze afdeling zou staan. Wanneer dit mogt gebeuren, zou de Indische marine dan beter werken? Zou een belangrijke tak van beheer, welke bepaald Indische pligten te vervullen heeft, dus in plaatselijke behoeften moet voorzien, beter werken, wanneer het hoofdbestuur in een verwijderd land zetelt? 't Is waar, de Kommandant van Z. M. zeemagt in Indië woont te Batavia, doch het ministerie van marine is te 's Hage. Zou echter ook eene andere oorzaak ten grondslag liggen? Zou 't (is moeilijk om te gelooven) wellicht de toenemende uitbreiding der Gouvernements marine een dwaas schrikbeeld zijn in de oogen van hen — echte reactionairen — die in elke uitbreiding, in welk opzigt ook in Indië, eene inbreuk op het aloude status quo van Nederland zien. Doch hoe het ook zij, wij hopen van harte, dat het gerucht zich niet moge bevestigen, en dat de Gouvernements marine blijve voortwerken en zich ontwikkelen.

Een Goed Begin.

Daar zijn, sints lange tijden en van verschillende zijden, op zeer verscheiden manier, dikwijls klagen geuit over den toestand der civiele ambtenaren; vooral wat het aanzien aangaat, zoowel hun inkomen als het pensioen en de voor dit laatste verplichte contributiën. Over 't geheel zijn die klagen niet ten onrechte aangeheven, en van genoegzame bekendheid mag het gedacht worden, dat over 't algemeen de ambtenaarsstand, van den geringsten tot den hoogstgeplaatsten ambtenaar, niet bij magte is te leven gelijk met zijne betrekking overeenkomt, minder door de toegenomen weelde, dan door de vooral in de laatste jaren steeds toenemende duurte. In verband hiermede was de korting voor 't weduwen- en weezenfonds voor velen dikwerf drukkend, en de voor twee jaren plaats gehad hebbende vermindering der contributiën voor de officieren, of beter de zamenstelling van het verhoogd pensioenfonds met het gewone, wekte bij den civielen ambtenaar natuurlijk den wensch op om ook in dat voorregt te mogen deelen. Aan dezen wensch wordt gedeeltelijk te gemoet gekomen door een besluit van den Gouverneur-Generaal dd. 29 Dec. 1861, no. 1, gepubliceerd in de Javaasche Courant van 1 dezer, waarbij wordt bepaald, dat de gewone contributie van acht ten honderd telken jare, op voordragt van het bestuur van het fonds, door den Gouverneur-Generaal voor het volgende jaar, te beginnen met 1862, met zooveel ten honderd wordt verminderd, als de overwinst van een voorafgaand jaar bedraagt, zoodat b. v. de overwinst van 1860 in mindering strekt van de contributie over 1862; met dien verstande nochtans dat mindere bedragen van de overwinst dan een vol procent bij het kapitaal worden gevoerd.

En ter onmiddellijke toepassing van dit beginsel bepaalt het besluit: „de gewone contributie van acht ten honderd aan het weduwen- en weezenfonds van burgerlijke ambtenaren in Nederlandsch-Indië over het jaar 1862 te verminderen met drie ten honderd en alzoo vast te stellen op vijf ten honderd.“

Wij zeiden boven, dat gedeeltelijk aan den wensch tot vermindering der contributiën wordt voldaan door dit besluit. Liever zouden we een definitieve vermindering hebben gezien dan deze facultatieve, waarbij alles afhangt van meerdere of mindere uitkeering. Daarom noemen wij dit: een goed begin, en wenschen wij dat de Regering spoedig tot een definitieve vermindering konde overgaan.

Niet alleen heeft men dikwijls gewezen op inkomen, pensioen enz. der burgerlijke ambtenaren, maar ook menigmaal aangetoond de ongenoegzaamheid van het personeel op verschillende bureaux, waar men dikwijls overstelpt is met werk, zoodat bij gebrek aan personeel gevolglijk groote vertraging in de afdoening van zaken moet ontstaan. Thans heeft de Regering een begin gemaakt met de uitbreiding. Wij lezen in no. 1 van het officieel Nieuwsblad een besluit van den Gouverneur-Generaal van 30 Dec. jl. no. 1, waarbij bepaald wordt, dat van 1 Januarij 1863 af aan het personeel der afdeling begroeting bij de directie van financien zal bestaan uit een chef, een hoofdkommissie, twee eerste kommissiën, drie tweede kommissiën, behalve de klerken; terwijl tot hertoe dat personeel bestond uit een hoofdkommissie, een tweede kommissie en klerken.

Een goed begin noemen wij deze dienstregeling, zoodat men aan te duiden dat op verre na nog niet is wat men wenschen moet worden: een goed begin, een aanvang van verbetering, dat eene reeks besluiten, waardoor de verscheidene bureaux van genoegzaam personeel worden voorzien, en vooral waardoor de tractementen der ambtenaren worden verbeterd, hun toestand en leven beter en aangenameer worden gemaakt en als noodwendig gevolg hiervan de staat hoe langzamer beter wordt gesteld.

Bandjermassing.

... bloed van een handvol nijvere Eu- Borneo's Zuidkust verraderlijk vermoord...

Er verlopen eenige maanden. Men vernam, dat commissarissen, residenten en hoofdofficieren naar het moordtooneel waren gonden...

Van den tijd af verslapte die groote belangstelling in hetgeen er in en nabij het rijk van Bandjermassing voorviel.

Thans weet men wel, dat er op Borneo's Zuidkust nog al tijd gevochten wordt; maar 't is, alsof dit veel minder beteekent dan vroeger...

Immers partikuliere berichten meldden onlangs nog de mislukking van een gecombineerde manoeuvre tegen pangerang Hidayat...

Die de geschiedenis onzer vestiging in Indie kent, weet dat er meer dan twee eeuwen verlieden, voordat Java geheel ten onder gebracht was...

Wat evenwel in den aanvang slechts de wraakoefening van een invloedrijk persoon kon genoemd worden...

Van het oogenblik af, dat de regering van Neêrlandsch-Indië besloot zich in het binnenlandsch bestuur van Bandjermassing te mengen...

De Nederlandsche krijgsmagt op de Zuidkust van Borneo bestaat volgens de laatste berichten uit: LANDMAGT. Het 7e Bataillon Infanterie (6e Komp.)...

19 kruisbooten van wier gezamenlijke bemanning de sterkte ons onbekend is. Deze aanzienlijke magt staat onder de bevelen van een MAJOR DER INFANTERIE...

Overgenomen uit: Kolonia's Jaarboeken, Afd. 7.

verstaat; de onderlinge verbinding der posten door voetpaden is uit dien hoofde onvoldoende...

De sterkte des vijands is niet te bepalen, in weinige woorden: de geheele bevolking. De kern onzer tegenpartij bestaat uit de verwanten en aanbangingen van den Sultan...

Hidayat, de generalissimus, gaat evenmin zijn soldaten vóór in het gevecht...

Daar slaat hij, van vrouw en kinderen omringd, zijn bivak op, versterkt het door een randje-aanplanting...

Het oostelijke deel van het Bandjersche rijk hangt Hidayat aan, het noordelijke behoort aan Antasari. Deze laatste bevoert een benting aan de Mantallatrivier...

Aan het bezigen van dien magtigen hefbom, het fanatisme, is 't voornamelijk toe te schrijven, dat de hoofden hun gezag niet verloren na de talloze nederlagen...

Een distrikt, waar de krijgsgewoede heeft, blijft geruimen tijd vrij van vijanden. De rechts en links in de wildernis gestoven inboorlingen bekomen langzamerhand van den schrik en worden zoo wel door den honger...

Dikwijls slaat de vijand een ander weg in. Door vrees worden dood word een kampongshoofd overgehaald eenige gewapenden heimelijk in zijn negorij toe te laten...

De kampongs achter onze postenlinie en in de nabijheid onzer versterkingen blijven gewoonlijk van die rampen verschoond en genieten meer rust. Dáár oefent de vijand evenwel zijn invloed uit door de hadji's...

Het volk kenmerkt zich door lafhartigheid en stoutheid tevens. Laf in het gevecht, is de Bandjeres onbeschoornd in het liegen en intrigeren. Even als de tijger valt hij zijn prooi slechts van achter aan...

Had de hardnekkige tegenstand nog alleen het fanatisme tot grondslag, vroeg of laat zou die moeten verminderen, zoodra de bevolking bemerkte, dat het Nederlandsch bestuur aan zijne onderdanen een volkomen godsdienstvrijheid schenkte...

Slechts eigenbelang of geldzucht noopt een hoofd onze partij te kiezen. Tot de organisatie van het Inlandsch bestuur is het noodig regenten, districtshoofden, pembekkel en kampongshoofden aan te stellen. Nauwelijks is een hoofd benoemd...

stellen, die minder op onze hand en dus nog slechter is; van daar bij afwisseling oogenblikken van regering-sleechter en wanbestuur. Op die wijze heeft men reeds een derde der schijnbaar aan ons getrouwe hoofden bij verschillende gelegenheden moeten afzetten...

Uit nauwer wordt de regent onderkroepen door het districtshoofd, het districtshoofd door den pembekkel, en zoo voort; men spant elkander allerlei lagen, belastert en beschuldigt elkander zedings; men ontziet zich niet valsche zegels (tjaps) te gebruiken...

Terwijl het inlandsch bestuur met zulke gebrekkige middelen en verraderlijke bestanddeelen zoo goed mogelijk georganiseerd wordt, berust het gewestelijk opperzeggend in handen van het leger. De bevelhebber der expeditionaire troepen is de resident, de kapiteins zijn hier en daar assistent-residenten...

Wij zeiden boven reeds, dat de vijand nu en dan eenige rust schenkt aan een landschap, met oogmerk, die later des te onverwachter te kunnen verstoren. In zoodanig rustig tijdperk verzuimen de postkommandanten niet, menigvuldige patrouilles door het land te zenden...

Soms hezelt een glimp van moed een vijandelijke bende, wanneer zij zich sterk gevoelt door het aantal of door het terrein. Dan begint zij een benting te bouwen, meestal in het woud en aangeleund aan een moeras...

Is het oorlogvoeren een buitengewone inspanning voor den inboorling, die zich gemakkelijk beweegt in de wildernissen, waarin hij geboren werd, en zich opgewekt gevoelt door het denkbeeld, dat hij voor zijne vrijheid en voor zijn geloof strijdt...

De guerrilla-krijg, van de zijde der inboorlingen met zooveel scherpzinnigheid en onzerzijds met niet minder hardnekkigheid schoerp, begint thans door uitputting onzer tegenpartij te verflaauwen. Terwijl 's vijands moreel gedurig nieuwe schokken krijgt, blijft de militaire geest der expeditionaire magt uitmuntend...

De guerrilla-krijg, van de zijde der inboorlingen met zooveel scherpzinnigheid en onzerzijds met niet minder hardnekkigheid schoerp, begint thans door uitputting onzer tegenpartij te verflaauwen. Terwijl 's vijands moreel gedurig nieuwe schokken krijgt, blijft de militaire geest der expeditionaire magt uitmuntend...

Sedert den laatsten oogst worden al de aanplantingen van rijst, djagong en andere veldvruchten buiten de linie onzer versterkingen aan vernieling prijs gegeven. De bevolking moge zich den vriend van het gouvernement noemen, haar onderdanigheid betuigen en beloften van trouw geven...

te goed weet men, dat zij slechts voor het onderhoud der vijandelijke benden zaait en maaait. Armoede en hongersnod staat haar voor de deur. Het gevolg er van zal zijn, dat zij of bescherming achter en abij onze posten komt zoeken en zich metterdaad aan onze hofden onderwerpen...

Is de lezer met ons toide overtuiging gekomen, dat de oorlog op Borneo's Zuidkust met de thans gezegde middelen onmogelijk in een bepaalden tijd kan geëindigd worden...

Zoolang Hidayat blijft voortgaan de maatregelen van voorzorg, die wij boven reeds tedeelden, voor zijn persoonlijke vrijheid te nemen, kan het beval of een gelukkige ontmoeting eener sterke patrouille allén, hem in onze handen brengen. Door verraad zal zijn hof niet vallen, zoo lang hij nog meent, maar weet niet te oefnen. Antasari, die niet zoo sterk in een reuk van heiligheid staat en meer tyran is van een minder fanatiek volk...

In de jongste nieuwsbladen meenden wij een spoor te vinden van den weg, dien de bevelhebber der expeditee ingeslagen heeft, om het einde der onlusten te bespoedigen. Het rijk Koetei, aan de Oostkust van Borneo gelegen, strekt zijn westelijke grens tot aan Bandjermassing uit. Hoewel dit rijk in naam een deel van Neêrlandsch-Indië uitmaakt, is de Sultan in het binnenlandsch bestuur geheel onafhankelijk...

Zijn de plannen van den Major-Resident werkelijk van dien aard — de mailberigten omtrent den togt van de kolonne Schuak geven ons grond dit te gelooven — dan verhangen wij ons met het aanvankelijk verkegen resultaat. Het was een stoutte saps om hulp te vragen van een rijk dat belang heeft bij onzen ondergang en waarvan men eerder verwachten kon, dat het heimelijk of openlijk de partij onzer tegenstanders zou kiezen...

Verre van onze belangen duur der krijgsgewoentenissen, blijven wij met een aandachtig oog de gebeurtenissen op Borneo's Zuidkust gadeslaan. Het is thans de vraag niet meer of onze uitbreiding in het binnenland voorbij was, en of daardoor de bezit van rijkere provincien niet in de waagschaal gesteld wordt zoodat bij groote rampen de krachten van het moederland te kort konden schieten, om te behouden wat met zooveel opofferingen en bloed verkregen wordt; thans hebben wij slechts te onderzoeken, of de middelen aangewend worden om het beoogde doel te bereiken. Vinden wij al in den aanvang der onlusten veel aan te merken op de onzekere handwijze van het hoofdbestuur en van de personen, door dat bestuur met de leiding der zaken belast, later zagen wij een anderen weg ingeslagen. Men begreep, dat alles afding van de man, die met het hoogst gezag te Bandjermassing bekleed werd...

Wanneer men in Indië een enkele maal energiek handel in den regel „aux grands maux les grands remèdes“ toepast zal men ook in Nederland bij uitzondering wel eens geduld den uitslag kunnen afwachten, zonder tot onverschilligheid vervallen; en mogt men dikmaal in Indië niet vergeten uitstekende diensten naar waarde te beloonen, dan zal Nederland niet in gebreke blijven het Indische hoofdbestuur daarvoor verdiende hulde te brengen.

W. A. VAN REE

NEDEERLANDSCH-INDIË.

BATAVIA.

Gedurende de maand December is in de Spaarbank ingebragt gewórden 1753,6 en daaruit terug genomen 1908,6 Op Uit. Dec. beliepen de inlagen van 1853 inleggers 1,050,137,6 en zijn tot dien datum terug genomen 585,168,6

Aangekomen Vreemdelingen te Batavia.

VAN 31 DECEMBER 1861 TOT 3 JANUARIJ 1862. MARINE-HOTEL. Diehwart en echtgenoot, van Batavia. — van de Hall van Soerabaja. — v. Beveren, van Idem. HOTEL DER NEDERLANDEN. Merrouw Dort, van Buitenzorg. — v. Idem. — Eyhrich, van Idem. JAVA-HOTEL. Van der Walp, van Buitenzorg. — Müller, van Idem. — R. v. Hoogland, Weijns, van der Uwipich, Debat, Riviere, Arc Marekret, Terbek, Leers, Koch, Ludwich, van Rotterdam. — Dannert van de Reede. — Behrens en echtgenoot, van Onrust. HOTEL DES INDES. H. J. Klein, van de Reede. — F. B. Mückel, Ambarwa. — Molder Drenther, van Holland. — Vollenhoven, van Soerabaja. — Coutron, van Samarang. — J. de Haas, van Onrust. — J. K. van Amsterdam. HOTEL WILLEM II. Kienney, van Mr. Cornelis. — J. Heck, Samarang.

Aangekomen Passagiers te Batavia.

VAN 1 TOT 3 JANUARIJ 1862. Met de Hamb. bark Padal, Kap. Th. Kalkbender, de hr. Hurst en een van Hongkong. Met de Ned. bark Jacob, Kap. J. Kulder Drink, de hh. A. C. T. Boers, echtg. en 1 kind van Rotterdam. Met de Ned. bark Aegedia Paulina, Kap. P. P. Hoogland, de 2e l. der Inf. A. B. C. van de Riviere, J. A. G. M. Aranda, N. A. W. C. T. Kock, A. J. Ludwig, M. N. Leers, A. G. Dabart, J. E. A. Beck, R. L. F. van der Uwipich, J. W. Marekret en A. G. de B...

Vertrokken Passagiers van Batavia.

Met het Ned. Ind. stooms. Pina van Oranje, Kap. W. A. J. Kuller, de Luit. t/z J. P. Noorduin, en h. A. W. J. van Delden, echtg. en dochter J. C. van der Zweep, echtg. en 3 kind., Bulofs, de Graaff, echtg. en 1 kind., Caluwe, Revis, Ork en Z. M. troepen naar Singapore via Muntok en Riouw.

Batavia. — Van gouvernementswege is publiek uitbesteed: de levering gedurende de jaren 1862 en 1863; a. van gras voor de gouvernements postpaarden te Bidara-Tjina, tegen 35 centen per ratic; b. ten dienste van het stadsverband te Batavia, van: wit linnen, benodigd voor het begraven van aldaar overleden bekeftige inlanders tegen f 6,75 per stuk; Chinese doodkleeders en doodkisten enz. niskosten. tegen f 20, — per stel.

Per telegraaf is het bericht ontvangen, dat Z. H. de Soesoehoenan den 28sten December na eene korststondige ziekte is overleden, en dat Z. H. uitvaart op den volgende dag heeft plaats gehad. De uitroeping en voorstelling van Z. H. opvolger heeft op den 30sten December in de beste orde plaats gehad.

Bagelen. (23 December.) — Door de zware regens, die in de laatste dagen en vooral in den namiddag van den 22sten December jl. gevallen zijn, zijn de rivieren Bogowonto, Djali, Toengoro en Gebang buiten hare oevers getreden en hebben onderscheidene verwoestingen aangerigt.

In het regentschap Poerwodjo zijn vele waterleidingen meer of mind belangrijk beschadigd. Nogtans hebben de groote werken te Kedoeng-Poetri en Boro gelukkig niet geleden.

Onder Kotoardjo is de grensbrug over de Djali bij post Bandong zwaar beschadigd en de communicatie met de West dientengevolg tijdelijk gestremd.

Het water steeg tot aan het dek der vloer-planken. De brug van Bedono, in November jl. vernieuwd, is geheel bezweken. De indigo-fabriek Reboek heeft onder water gestaan en daardoor is een 800tal koeijes, nog natte indigo, weggedreven.

Op den weg van Kotoardjo naar Kemiri stond het water drie voet hoog. Deze weg heeft veel geleden en de schade zal eerst later hersteld kunnen worden. In de dessa's Patjor, Tepees, Soeko en Toengorono stond het water tot een half man's hoogte in de huizen. De schade aan zaai-padi en overstroemde indigo kan nog niet worden opgegeven.

De resident heeft zich terstond naar de overstroemde streek begeven en middelen van voorziening beraamd. Menschenlevens heeft men niet te betreuren gehad. Het water liep sterk af en de dessa's vielen weder droog.

In het regentschap Keboemen is de rivier Gebang buitengewoon gezwollen en heeft op onderscheidene plaatsen den grooten en den karrenweg weder beschadigd. Volgens gerucht moet ook de dam te Bedegolan op nieuw doorgebroken zijn.

Amboina (November.) — Gedurende deze maand is de rust in deze residentie niet gestoord geworden.

Het weder was over het algemeen gunstig; van tijd tot tijd vielen er regens, die de hitte des daags eenigermate temperden. Op den gezondheidstoestand viel niets aantemerkten.

Volgens ingekomene berichten is het nagelproduct, zoowel op Amboina, als in de afdeling Saparoea en Harokoe over dit jaar buitengewoon groot. De kakao-kultuur in deze residentie wordt zoowel door de ondernemers, als door de negorijbevolking met den meesten klem voortgezet.

Zr. Ms. schroefstoomschip Citadel van Antwerpen heeft op den 8sten Nov. eene reis gedaan naar Banda, met het doel om aldaar en in de Banda-zee de vlag te vertoonen en is op den 15den daaraanvolgende te Ambon teruggekeerd.

Banda. (October en November.) — De weersgesteldheid was gedurende de maanden October en November over het algemeen gunstig.

De gezondheidstoestand was onder de bevolking ter hoofdplaats zeer bevredigend. Ook onder de perkarbeiders en de bannelingen in het kwartier was de gezondheidstoestand gunstiger dan vroeger. In het hospitaal waren in October 144 lijders en stierven er 13, in November 148 en stierven er 7.

Met uitzondering van het eiland Aij, alwaar ten gevolge van de ongunstige weersgesteldheid van de maanden Maart tot September bijna alle vruchten, zelfs die, welke eerst in April en Mei 1862 moes- en rijpen, zijn afgevalen, is de stand der kulturen over het algemeen niet ongunstig.

De notenpluk in October heeft op de eilanden Banda Neire en groot Banda meer opleverd dan verwacht werd, en bedroeg in het geheel 16,066,625 stuks notenpitten, opleverende 36,344 pd. foelie en calculatief 128,533 pd. noten.

De notenpluk in September bedroeg 22,840,842 stuks notenpitten, opleverende 49,527 pd. foelie en calculatief 132,727 pd. noten.

In 's lands pakhuys zijn geleverd: op den 8sten en den 9den October 49,527 pd. foelie, productie van September, en 22,582 pd. noten, productie van Juni; op den 6den en den 7den November 36,344 pd. foelie, productie van October, en 49,210 pd. noten, productie van Juli.

Naar Java zijn verzonden: op den 6den en den 29sten October 262 vaten met foelie, 788 vaten met noten en 15 kisten met notenzeep; gedurende November is niets verzonden.

Ter verzending lagen op ultimo November 354 vaten met foelie, 107 vaten met noten en 5 kisten met notenzeep gereed.

Met de N.I. stoomschepen Citadel en Ambon werden in October op Banda aangebragt dranken, provisies, katoenen lijwaden, juweelen, rijst, meel, kofij, suiker, thee, tabak, manila sigaren, katjang, geweren, haffel, gezouten vleesch, dinging, gedroogde visch, koper, ijzer, blik, glas en aardwerken, ten gezamenlijken bedrage van f 24,478, terwijl de uitvoer bestond uit dinging, ten bedrage van f 1050, benevens f 20,159 aan zilveren munt.

Met prauwen werden aangebragt balken, planken, gabba gabba, atappen, olie, dinging, gedroogde visch, sago in meel en koeken, klapper- en pinangnoten, ten gezamenlijken bedrage van f 2179, en uitgevoerd katoenen lijwaden, dranken, provisies, rijst, katoenen garens, zout, koper, ijzer, glas en aardwerken, tot een gezamenlijk bedrag van f 4807, benevens f 995 aan zilveren munt.

Op den 9den November arriveerde ter reede Banda Z. M. stoomschip Citadel van Antwerpen, kommandant de kapitein-luitenant ter zee G. J. Mossel, komende van Amboina, welk vaartuig weder den 14den daaraanvolgende vertrok.

In November werden met op Europese wijze getuigde schepen op Banda aangebragt: arak, dinging, rijst, olie en meubelen tot een gezamenlijk bedrag van f 3060. Uitvoer met die schepen heeft niet plaats gehad.

Met inlandse vaartuigen werden ingevoerd orenhaaijen en prauwen, yarkens, geiten, planken, gabba gabba, atappen, kalk, olie, dinging, gedroogde visch, rijst, suiker, tabak, sago in meel en koeken, obies, klapper- en pinangnoten, tot een gezamenlijk bedrag van f 9534, benevens f 400 aan zilveren munt.

De uitvoer met die vaartuigen bestond uit katoenen lijwaden, rijst, tabak, katoenen garens, katjang en koperwerken tot een gezamenlijk bedrag van f 2812, benevens f 225 aan zilveren munt.

De prijzen der levensmiddelen bleven hoog. De rijst kostte in October f 9 a f 10 per pikol, en in November f 12 per pikol 1ste soort en f 10 per pikol 2de soort.

Sagokoecken waren in October tegen f 12, en in November tegen f 14 de 1000 stuks te bekomen.

Timor. (November.) — In deze maand is in de nabijheid van Koepang, op eene diepte van 2½ vadem, kopererts gevonden, waarvan eenige pikols naar Batavia zullen gezonden worden. Het onderzoek van de, naar het schijnt, aangetroffene ader wordt zooveel mogelijk voortgezet.

In de prijzen der levensmiddelen was geene verandering gekomen.

De gezondheidstoestand was vrij voldoende. Aan regten werd in deze maand gegeven f 244.124. (Jav. Ct.)

Samarang, 20 December. Wij vernemen tot ons leedwezen, dat de nieuwe uitkijk-torens, waarvan vijf in een vorig nummer spraken, en waaromtrent men zeide, dat het Nederlandsche Gouvernement in onderhandeling was met een Paterborsch werktuigkundige, niet tot stand zullen komen. De bouwstoffen, wier soliditeit en goedkoopte men eerst roemde, schijnen van dien aard te zijn, dat men vooral in tropische gewesten geene duurzaamheid kan verwachten.

Doet ons dat beried ter wille van de zeevarenden in den Indischen archipel, die reeds lang te vergeefs naar een voldoende kustverlichting uitzien, het doet ons genoegen te kunnen melden, dat men er ernstig op bedacht is zoo al geene geheele verandering, dan toch noodzakelijke verbeteringen aan te brengen. Het is te wenschen dat zij die daarmede belast zijn niet al veel doordrongen zullen zijn van het „langzaam gaat zeken,“ maar dat een betamelijke spoed Java eeraang in het bezit stelle van iets wat het reeds te lang miste: eene goede verlichting zijner kusten.

Woensdag jl zijn van hier naar Bandjermassing vertrokken de officieren der Infanterie Hennus, Romswinckel en Berg. Indien het alleen van hunnen ijver en moed afhankelijk was, de oorlog zou spoedig geëindigd zijn. De beide eersten gaven bij de Bonische expeditie en bij den opstand te Samarang de bewijzen dat zij goede soldaten waren, de laatste zal zeker van deze gelegenheid profiteren om te toonen dat ook hij het is.

De vele vrienden van de HH. Hennus en Romswinckel gaven dezen, op den dag vóór hun vertrek, een afscheidsdin, dat getuigde dat zij zich niet slechts als militairen verdienstelijk hadden gemaakt, maar dat zij zich de vriendschap van velen hadden verworven. (Sam. Ct.)

Soerabaja, 29 Dec. Men meldt ons van Malang, dd. 20 dezer. De laatste dagen kenmerken zich vooral in het district Gondang Legie door zware regens en hevige onweders. Eergeristen vielen er ook tevens hagelsteenen in de dessa Bakallan, en bij een zwaar onweder van gisteren werden in genoemde dessa 3 menschen door den bliksem getroffen, waarvan 2 onmiddellijk dood bleven, de andere, ofschoon erg getroffen, is nog in leven. (Soer. Ct.)

In no. 104 van de Nieuwsbode lezen wij de volgende necrologie van Kapitein van VLOTEN.

Het is ons voornemen in korte trekken een Indisch krijgsmanleven te schetsen, dat onlangs in den vollen bloei des mannelijken leeftijds, op het veld van eer, te midden van volharding, zelf-opoffering en ontbeering door de onverbiddelijke hand des doods werd afgebroken op een oogenblik dat bestemd scheen om een lauwer te meer toe tevoegen aan den reeds verworven krans van krijgs- en burgerdeugd.

Wie, die den op den achtsten November jl. gesneuvelde Kapitein van VLOTEN gekend heeft, zal niet met ons volgaarne eene weemoedige herinnering wijden aan zijn roemvoll loopbaan, gewijd aan de uitbreiding en handhaving van het Nederlandsch gezag in Indie!

THEODOOR CORNELIS HUBERT van VLOTEN werd op den 28sten Januarij 1821 te Lobith in de provincie Gelderland geboren. Zich aan den krijgsmanstand wenshende toetewijden wer hij in den jaare 1836 op de militaire school te 's Hertogenbosch geplaatst, doch reeds twee jaren later, toen deze inrigting door Z. M. den koning werd ingetrokken, naar zijne ouderlijke woning terug, om op den 23sten Januarij 1838, op achttienjarigen leeftijd, bij het Nederlandsche leger vrijwillig dienst te nemen.

Den 28sten October 1841 vertrok hij naar Nederlandsch-Indie in den graad van onderofficier. In de maand Februarij 1842 in Indie aangekomen diende hij achtervolgend als sergeant en majoor bij het 7e en later bij het 2e bataillon infanterie, tot hij op den 7den Januarij 1845 werd bevorderd tot tweeden Luitenant bij het 9e bataillon infanterie in garnizoen te Soerakarta.

In 1846 werd hij overgeplaatst bij het garnizoensbataillon ter Westkust van Sumatra, en op den 10den April 1849 beoemd tot civiel en militair gezaghebber van het landschap Soengie Pagoe.

Op den 12den Juni 1849 overgeplaatst bij het 14e bataillon infanterie, werd hij op den 24sten October 1850 bevorderd tot 1sten Luitenant bij zijn bataillon.

Een jaar later viel aan den Luitenant van VLOTEN een doorslaand bewijs ten deel van het vertrouwen dat zijne chefs en het Gouvernement in hem stelden.

Destijds moest het eiland FLORES en de aldaar gelegene sterkte Larantoea, behoorende tot de Soloreilanden, tot dus verre eene Portugesche bezitting, van het Portugesche Gouvernement worden overgenomen en aldaar het Nederlandsch gezag gevestigd worden.

Een oppervlakkige kennis van de wijze, waarop onze uitbreiding plaats heeft over de onmetelijke landen tot de Neerlandisch-lindische bezittingen behoorende, is voldoende om lof toe te zwaaijen aan de officieren van het Indische leger, en hun dien eereitel van „de pionniers der Oostersche beschaving“ te geven. Acht de regering toch een nederzetting of inbezitting van een land wenschelijk of noodzakelijk, zij bedient zich van de gewapende magt: doet eene keuze uit hare beste officieren, geeft den gekozen eene instructie, en laat het overigen aan zijn beleid, oordeel en kennis over, om met zoo weinig mogelijk middelen de meest mogelijke resultaten te verkrijgen.

De uitvoering van zoodanige opdrachten behoort tot den eigenaardigen werkring van den Indischen officier. De persoon, op wien de keus valt, acht er zich door geleid en zal den ontvangen last ten uitvoer brengen, zonder op een buitengewone belooning te rekenen in geval hij slaagt, — echter niet zonder al het gewigt der verantwoordelijkheid te beseflen, dat hem zwaar zal drukken, wanneer hij op onoverkomelijke zwarigheden moet stuiten.

Deze woorden, onlangs in een Nederlandsch maandschrift aangevoerd, vinden ook hie toe volkomen toepassing in het volgen van de taak aan den Luitenant van VLOTEN opgedragen.

Bij Besluit van den 21sten Januarij 1853 belast met het civiel gezag der Soloreilanden, behoorende tot de Residentie Timor, bleef hij ook na zijne bevordering tot kapitein op den 29sten December 1854 met het militair en civiel gezag over die eilanden bekleed.

En wil men weten op welke wijze de kapitein van VLOTEN zich van zijne hoogst moeilijke taak heeft weten te ontdoen, het volgende Gouvernements Besluit dato 25 Maart 1855.

Gelezen de missives van het militair departement van 8 Maart 1855 no. 19, houdende mededeeling dat uit een door tusschenkomst van het marine departement ontvangen rapport van den kommanderenden officier van Zr. Ms. stoomschip Vesuvius, den luitenant ter zee 1ste klasse P. A. MATTHIJSSZ, over eene reis van Soerabaja naar Timor Koepang, het volgende is gebleken:

„dat hij bij zijne komst te Larantoea verrast was door de verandering, welke die plaats had ondergaan

„dat in stele van eene ten halve in zee liggende ruïne, welke men fort noemde, een'zins hooger op eene redoute was gebouwd;

„dat de wildernis, welke zich aldaar bevond, was opgeruimd;

„dat het geheel een ander, veel welvarender uiterlijk had, en dat duidelijk was te zien, dat een Nederlandsch bestuur het Portugesche had vervangen;

„dat voor hem deze verandering te meer treffend was, daar hij in 1852 het detachement van Lanaujng derwaarts had overgebragt;

„dat er toen niets bestond, en dat bij onderzoek van den grond door de vele rotsblokken, waarmede die als bezaaid was, vele moeilijkheden werden voorzien;

„dat de daarstelling van die redoute dan ook in de omstandigheden waarin de luitenant van VLOTEN (thans kapitein) verkeerde, een reuzenwerk is te noemen;

„dat een officier, die, gelijk de Kapitein van VLOTEN, met geringe middelen, versterkingen oprigt en veruieringen daartelt, en alzoo door zijn ijver den lande aanzienlijke kosten bespaart, buitengewoon beloonde verdient te worden;

„Is goedgevonden en verstaan,

Aan den kapitein F. C. H. van VLOTEN, militair kommandant van Larantoea:

a. de tevredenheid van den Gouverneur-Generaal te betuigen voor zijn buitengewonen ijver en zijne volharding, befoend bij de daarstelling der redoute te Larantoea;

b. toekennen eene gratifikatie van f 1000. (Een duizend gulden).

En wanneer men in aanmerkin; neemt de belangrijke diensten door hem bewezen bij gelegenheid van een togt tegen

de zeerovers en de ervolte wijze, waarop hij de tot dat einde afgezondene landingsdivisie der marine te Lolla Kotta op den eersten October 1855 verzegelde (waaromtrent hem bij Besluit van den 22sten Juni 1856 de bijzondere tevredenheidsbetuiging der Hooge Regering mogt ten deel vallen) dan mogen het bestuur van den kapitein van VLOTEN over de Soloreilanden teregt aanmerken als eene eer- en roemvolle bladzijde in zijne geschiedenis. Trouwens het bewijs der Koninklijke goedkeuring zijner verrigtingen liet zich niet wachten, en het Ridderteeken der Orde van den Eikenkroon versierde om die reden zijne borst.

Nadat de kapitein van VLOTEN op den 31sten December 1855 op zijn verzoek eervol ontslagen was als militair en civiel gezaghebber der Soloreilanden en bij het in deze vesting garnizoen houdende 14de bataillon infanterie was overgeplaatst, werd hem in de maand October 1857 een tweearig verlof naar Nederland toegestaan, van waar hij op den 19den Mei 1860 te Batavia terugkeerde, en bij het 1ste bataillon infanterie te Djokjakarta werd geplaatst.

Alras echter werd hij geroepen om deel uit te maken der expeditie ter Zuiden-Oostkust van Borneo. Op den 27sten Januarij 1861 vertrok hij naar Bandjermassing en na deel te hebben genomen aan onderscheidene togtten, werd hij in Juni 1861 benoemd tot militair kommandant en waarnemend Assistent-Resident te Amothay.

In Juli jl. werd hij in die betrekking vervangen door den Majoor de VEER de ROCHEMONT en kort daarop overgeplaatst bij het in deze vesting garnizoen houdende 6de bataillon infanterie.

Het lot verzuinde echter den kapitein van VLOTEN niet om zich van het tooneel des oorlogs te verwijderen. Te Bandjermassing aankomende om van daar naar Java terug te keeren, viel hem de onderscheiding te beurt om door den Majoor kommandant der troepen ter Zuid- en Oostkust van Borneo te worden belast met het bevel over de kolonne, afgezonden tegen den hoofdmiteling ANTASARIE naar Tangka.

Na een hoogstmoedig togt, waarop onderscheidene benentingen door zijne kolonne werden veroverd, kwam hij op den 8sten November jl. voor de vijandelijke versterking te Tangka, waar binnen zich ANTASARIE en nog eenige andere hoofden bevonden. Onder het aanvoeren van zijne troepen werd hij te twaalf uren 's middags doodlijk gewond en stierf een en een half uur daarna den dood der dapperen op het slagveld.

Zoo leefde, zoo stierf de kapitein van VLOTEN, diep be-treurd door eene teederinnende gade, door bloedverwanten, vrienden en wapenbroeders, bij wie allen zijne nagelachtens in hooge eere zal blijven, als die van een edel mensch, een moedig, beleidvol en dapper krijgsman, maar die in het s'hoorn gedenkboek van Nederland's wapenroem zal blijven voortleven.

OFFICIELE BERIGTEN.

EXTRACTEN uit het Register der Besluiten van den Gouverneur-Generaal van Nederlandsch-Indië. BUTENZORG, den 29sten December 1861. (No. 1.) (Staatsblad no. 121.)

Nader gelezen de missive van den minister van Koloniën, van 8 November 1861, la. Apz. no. 3/1462;

Gelezen enz;

Is goedgevonden en verstaan:

Eerstelijk: Krachtens magtiging des Konings, ten gevolge van het besluit van 28 April 1860, no. 1 (staatsblad no. 37), en in verband tot het bepaalde bij de artikelen 10 en 11 van het reglement voor het weduwen- en wezenfonds van burgerlijke ambtenaren in Nederlandsch-Indië (staatsblad 1854, no. 93), te bepalen, dat de gewone contributie van acht ten honderd reiken jare, op voordragt van het bestuur over het fonds, door den Gouverneur-Generaal voor het volgende jare, te beginnen met 1862, met zoo veel een honderd wordt verminderd, als de overwinst van een voorslaand jaardragt, zoodat bij voorbeeld de overwinst van 1860 in mindering strekt van de contributie over 1862; met dien verstande nochtan, dat mindere bedragen van de overwinst dan een vol procent bij het kapitaal worden geveerd.

Ten tweede: Met toepassing van het bij artikel 1 bepaalde, de gewone contributie van acht ten honderd aan het weduwen- en wezenfonds van burgerlijke ambtenaren in Nederlandsch-Indië, over het jaar 1862, te verminderen met drie ten honderd, en alzoo vast te stellen op vijf ten honderd.

Ten derde: enz.

Ter ordonnancie van den Gouverneur-Generaal: A. LOUDON.

BUTENZORG, den 29sten December 1861. (No. 3.) (Staatsblad no. 122.)

Gelezen, enz.

Den Raad van Nederlandsch-Indië gehoord;

Is goedgevonden en verstaan:

Eerstelijk: Ten gevolge van het besluit van 4 December 1860, no. 11 (staatsblad no. 109), krachtens magtiging des Konings te bepalen:

a. dat voor de drooge kofij, welke overeenkomstig het bij de ordonnancie van 29 Februarij 1858 (staatsblad no. 19), gewijzigd artikel 1 van het reglement i. j. staatsblad 1833, no. 7, op Java, en voor die, welke ter Westkust van Sumatra en in de residentie Mendou, gedurende het jaar 1862, aan het gouvernement moet worden afgeleverd, aan den aanbrengrer zal worden betaald f 11,50 (elf gulden vijftig cents) voor den pikol van 100 kattis;

b. dat in de residentie Djokjakarta en Soerakarta, gedurende het jaar 1862 behalve de voorschrevene betaling aan den aanbrengrer, aan de inlandsch-vorsten zullen worden uitgekierd als belasting f 9,34 (negen gulden vier-en-dertig cents) voor den pikol van 100 kattis en als de onafhankelijke prinses, die zelve het product leveren, voor aanbrengrer en voor belasting f 20,34 (twintig gulden vier-en-dertig cents);

c. dat in de residentie Preanger Regentschappen en in de afdeling Banoevangi, gedurende het jaar 1862, aan den aanbrengrer zal worden betaald f 7,70 (vijf gulden en vijfen-zeventig cents) en in het laatstgenoemde f 5,04 (vijven gulden vier cents) voor den pikol van 100 kattis;

d. dat voor de op de West-Indische wijze bereide kofij, welke in de afdeling Patjangan, gedurende het jaar 1862, aan het gouvernement wordt geleverd, behalve de voorschrevene betaling van f 11,50 aan den aanbrengrer zal worden toegekend de bij artikel 4 van het besluit van 12 April 1844 no. 2 bedoelde premie van f 0,83 (drie-en-tachtig cents) voor elk pikol van 100 kattis;

e. dat voor de in de natte of roode schil geleverd wordende kofij, gedurende het jaar 1862, aan den aanbrengrer zal worden betaald één zepel van den prijs, vastgesteld voor drooge kofij.

Ten tweede: enz.

Afschrift, enz.

Ter ordonnancie van den Gouverneur-Generaal: De Algemeene Secretaris, A. LOUDON.

BUTENZORG, den 30sten December 1861. (No. 1.) (Staatsblad no. 123.)

Herlezen de missives van den minister van Koloniën van 23 Maart en 5 Augustus 1861 la. E. no. 19/367 en 19/461.

Gelezen de missives;

1o. van den minister van Koloniën van 8 October 1861 la. E. no. 20/1261; 2o. enz.

Den Raad van Nederlandsch-Indië gehoord:

Is goedgevonden en verstaan:

Eerstelijk: Onder nadere goedkeuring des Konings, ter aanvankelijke uitvoering van de bovenvermelde ministeriële aanschrijvingen, te bepalen dat het personeel der afdeling begroeting bij de directie van financiën van 1 Januarij 1862 zal bestaan uit:

Een chef, bezoldigd met f 9600 's jaars.

Een hoofd-kommissie f 5400 „

Twee eerste kommissies f 7200 „

Drie tweede kommissies f 7920 „

Drie derde kommissies f 5400 „

Klerken en minder personeel f 12000 „

en dat voor bureau- en lokaalbehoefden zal mogen worden beschikt over f 1500 „

over f 40020 „

(negen-en-veertig duizend en twintig gulden) 's jaars,

en sulks tegen intrekking van hetgeen thans voor die afdeling bij de begroeting is uitgetrokken, als:

Een hoofd-kommissie f 5400 's jaars.

Een tweede kommissie f 2840 „

Een klerk f 1500 „

Voor het afschrijven van begroetingsstukken f 8450 „

Voor bureau- en lokaalbehoefden f 280 „

te zamen f 13770 's jaars.

(dertien duizend twee honderd en zeventig gulden) 's jaars.

Ten tweede: enz.

Afschrift, enz.

Ter ordonnancie van den Gouverneur-Generaal: De Algemeene Secretaris, A. LOUDON.

Bij besluit van Zijne Majesteit den Koning der Nederlanden, Prins van Oranje Nassau, Groot Hertog van Luxemburg, van den 27sten October 1861, is de civiele gezaghebber der afdeling Tanah-Laut (residentie Zuid- en Oost-afdeling van Borneo) J. J. C. Meijer, benoemd tot ridder der orde van de Eikenkroon.

Civiel Departement.

Verleend:

Een tweejarig verlof naar Nederland, wegens ziekte, aan den predikant bij de protestantsche gemeente te Soerabaja, J. W. C. van Steeden.

BIJ DE AFDEELING BEGROETING DER DIRECTIE VAN FINANCIËN.

Benoemd:

Tot chef, de hoofd-kommissie J. L. A. Winter.

Tot hoofd-kommissie, de tweede kommissie J. B. Scharif.

Tot eerste kommissie, W. van der Ven, laatst eerste kommissie op het residentie-kantoor te Muntok en de tweede kommissie bij de algemeene boekhouding F. H. Droop.

Tot tweede kommissie, de derde kommissie bij de directie der productien en civiele magazijnen E. J. C. Buijn en de klerk bij de directie van financiën J. F. Willems.

Tot derde kommissie, de klerken bij de directie van financiën R. J. Seipio en C. H. Hufferreuter en de klerk bij directie der burgerlijke openbare werken H. A. van Berkel.

Militair Departement.

Verleend:

Een tweejarig verlof naar Nederland, aan den majoor der infanterie B. H. J. Rijks en aan de kapiteins van dat wapen A. D. Mac-Gillavry en J. D. Land

op de meest mogelijke bespoediging der aflevering aangedrongen. Ten slotte nog twee nieuwe berichten, die ik heden heb vernomen. Er is sprake van de instelling eener bijzondere lijfwacht voor den keizerlijken prins, tegelijk met zijne eigene hofhouding en militair huis. Dit plan, dat vooral door de keizerin is ontworpen, om 't met het departement van oorlog wel eenigen tegenstand, doch men hoopt dien wel te overwinnen. Voorts meldt men mij, dat het Fransche escader uit Syrië ieder oogenblik te Toulon wordt verwacht, naardien het slechts proviand tot 20 October had medegenomen.

Paris, 29 October. De *Moniteur* bevat een verslag van de gisteren plaats gehad hebbende plegtigheid bij gelegenheid der overreiking van den kardinaal-barret aan den aartsbisschop van Chambéry. De apostolische ablegaat heeft een aanspraak tot den keizer, gehouden, waarin hij in de hoofdzake zeide, dat de Heilige Vader, in weêrwil der smarte, die hem, ten gevolge der maar al te bekende wisselvalligheden, overstelt, zich gelukkig heeft geacht, met gretigheid aan den wensch des keizers te kunnen voldoen, door den aartsbisschop van Chambéry tot kardinaal te benoemen. De ablegaat besloot met den wensch, dat de keizer, door de godsdienst en den Heiligen Vader al meer en meer te beschermen, den goddelijken bijstand moge ondervinden. De keizer antwoordde hierop, dat hij zich steeds zou geluk wenschen wegens de goede verstandhouding, die tusschen den Heiligen Stoel en zijne regering moet bestaan. Die goede verstandhouding, welke zoo noodzakelijk is, kan niet beter blijken, dan door de welwillende aanneming der voorstellen, die altijd slechts naar rijp overleg worden gedaan. De keizer besloot met in herinnering te brengen de oprechtheid zijner wenschen en zijner gevoelens voor het geëerbiedigde opperhoofd der kerk. Daarna nam de kardinaal-aartsbisschop van Chambéry het woord, en somde de diensten op, die de keizer aan de godsdienst had bewezen. Hetgeen de levendigste erkentelijkheid bij alle katholieken moet opwekken, zeide hij, is, dat gij, Sire! voor den Heiligen Stoel, Rome en dat gedeelte der staten, hetwelk hem nog is overgebleven, hebt behouden. De keizer, den kardinaal-aartsbisschop beantwoordende, zeide, dat hij zijne achtung en sympathie wenschte te betuigen aan de geestelijkheid van Savoye, die van hare gehechtheid aan Frankrijk en hare verknoochtheid voor hem, den keizer, had doen blijken.

Ik heb, dus besloot de keizer, met aandoening de eenvoudige, doch treffende woorden vernemen, waarin gij regt laat verdere aan mijne pogingen voor het welzijn der godsdienst en den voorspoed mijner nieuwe provincien.

De brochure *L'Angleterre, l'Autriche et les entreprises de Compiegne* komt kortelijk hierop neder: Een alliantie tusschen Engeland en Frankrijk is hoogst wenschelijk; de beschaving, de vooruitgang van de liberale begrippen winnen daarbij, maar zij is door zeer vele moeilijkheden omringd, die een voortdurend bestaan daarvan bijna onmogelijk doen zijn. Eene verstandhouding tusschen Frankrijk en Oostenrijk is niet denkbaar, de belangen en de politiek van beide volken zijn te tegenstrijdig. Frankrijk moet dus de kleinere staten die meer toegankelijk zijn voor de democratische denkbeelden, dan de grootere mogendheden, rondom zich scharen.

De schrijver toont vervolgens de noodzakelijkheid aan van een nauw verband tusschen Frankrijk en Pruisen, en geeft eenige belangrijke bijzonderheden aangaande de bijeenkomst te Compiegne. Volgens de brochure zou de koning van Pruisen zich hebben verbonden om binnen korten tijd het koninkrijk Italië op diplomatieke wijze te erkennen. Ook zouden de vorsten het nagenoeg eens zijn geworden aangaande den afstand door Pruisen aan Frankrijk van Saarlois en Lunau. Deze afstand maakte een onderhoud met den koning der Nederlanden noodzakelijk, daar deze, door het groothertogdom van Luxemburg, belang daarbij heeft; alles zou thans, volgens den schrijver, geregeld zijn, en alleen de tijd, waarop die afstand zal plaats hebben, moet nog worden bepaald.

Sedert een paar dagen neemt het in cassa der bank weder toe, zoodat het disconto niet zal verhoogd worden. Men sprak gisteren van eene overeenkomst met Australische bankiers, volgens welke er eene groote hoeveelheid gered g. o. naar Frankrijk zou komen. Het gerucht, dat de bank, door middel van het huis Rothschild, met de Pruisische bank over-

financiële operatiën onderhandelt, is ongegrond. Wel heeft genoemde firma 50 miljoen fr. uit Duitsland ontvangen, doch die in hare kelders gedeponereerd, omdat de bank, voorshans niet de verlegenheid gered, in de gestelde voorwaarden niet wil treden.

DUITSCHLAND.

Berlijn, 2 November. De *Kreuzzeitung* meldt, dat baron von Beust, minister van buitenlandsche zaken in Saxen, eeriang hier zal aankomen, als overbrenger van voorstellen, betreffende de hervorming der bondsinstellingen. Deze voorstellen zouden op het volgende moeten neerkomen: Voor de loopende aangelegenheden wordt den bondsgaaf een uit drie personen bestaand bestuursligchaam toegevoegd. Waar het echter kwestien van oorlog of vrede of andere belangrijke besluiten geldt, komt eene vergadering van ministers oopen, afwisselend in eene stad van Noord- of van Zuid-Duitschland. Het presidium over deze vergadering voert Pruisen, wanneer zij in eene Noordelijke, en Oostenrijk, wanneer zij in eene Zuidelijke stad bijeenkomt. Aan deze minister-vergadering wordt eene Deutsche volksvertegenwoordiging toegevoegd, welke telkenmale op dezelfde plaats als bedoelde vergadering zal bijeenkomen.

De *Preussische Zeitung* bevat het volgend bericht uit Moskau, zonder datteekening: Hevige ongeregeldeheden, door de studenten alhier gepleegd, zijn door de militaire magt onderdrukt. Eene petitie, met 17,000 onderteekeningen voorzien, dringt aan op de in vrijheidstelling der gevangenen en op het verlies van eene constitutie. De universiteit van Kasan is gesloten, naardien al de studenten aldaar zich aan groote ongeregeldeheden schuldig gemaakt en onder anderen de woning van den rector omvergehaald hadden. De onlusten door de studenten in Chaskow gepleegd, zijn gebleken in verbinding te staan met de gezamenlijke universiteiten. Alleen te Kiev was het rustig. Uit St. Petersburg is het bericht ontvangen, dat graaf Schuwaloff, chef der rijks-politie, den keizer naar Moskau te gemoet was gereisd, om zijn ontslag uit die betrekking in te dienen. Een secretaris bij een der ministerien was er in hechtenis genomen, omdat hij onderteekeningen had bijgeezameld voor eene petitie ten gunste der studenten te St. Petersburg, welke de keizer bij diens terugkeer aldaar zou worden overhandigd. Men vreesde bij gelegenheid van Zr. Ms. terugkeer voor eene uitgestrekte en onstuimige volksdemonstratie.

AFRICA.

In het voornaamste rijk van Madagascar is onlangs het hoog gezag in de hand van een anderen soeverein overgegaan. Dit heeft in Europa de opmerkzaamheid weder op dat eiland gevestigd. De Londensche *Times* zegt: "Er zijn hier uit Mauritius belangrijke berichten betreffende Madagascar ontvangen. De nieuwe Koning, Radama II, heeft aan den gouverneur van Mauritius eene mededeeling gerigt, houdende een verzoek om vrij verkeer met die Britsche kolonie; ten gevolge daarvan heeft de wetgevende raad van Mauritius gelastigden naar Madagascar gezonden om Zijne Majesteit met zijne troonsbeklimming geluk te wenschen en hem dank te betuigen voor zijne vrijgevoerde staatkunde en voor het daaruit voortkomende besluit om meer vrijheid aan den handel en de volksbedrijvigheid te geven. Ook de Maatschappij van kunsten en wetenschappen op Mauritius maakte van deze gelegenheid gebruik om een adres aan den Koning te zenden, waarin zij hem verzocht te bewerken, dat Madagascar's rijkdom van producten op de Londensche tentoonstelling van 1862 worde ten toon gespreid.

Naar gezegd wordt, heeft de Koning de handelsvrijheid voor zijn geheel gebied aangenomen en afgekondigd, onder billijke epalingen tot het heffen van invoerrechten in elke haven, en heeft hij tevens te kennen gegeven, dat hij zich niet onder het eschermheerschap van Frankrijk of van eenige andere mogendheid wil plaatsen, hoewel hij aan alle vriendschappelijke raadgevingen van Keizer Napoleon gereedelijk het oor wil leenen. Intusschen heeft hij een Engelschman, den heer Lambert, se-ter lang een van zijne getrouwste aanhangers, tot zijn eerste minister benoemd, en hem opgedragen zich als zijn ambassadeur naar Frankrijk en Engeland te begeven, om er de erkennij van Zijne Majesteit, als Radama II, Koning der Ho-vas, te bewerken. (Jav. Ct.)

SCHEEPSBERIGTEN.

Straat Sunda doorgezeld.

DATUM.	VLAG.	NAMEN DER SCHEPEN.	GEZAGVOERDERS.	VAN.	NAAR.
24 Dec.	Engelsch.	Queen Beatrix	T. Guider	Shanghai	1 Dec. Londen
26	Nederlandsch.	President Plate	J. B. Harten	Batavia	25 Rotterdam
27	Fransch.	Lafai	E. Gervaise	Manila	3 Liverpool
28	Engelsch.	Victor	J. Jones	Shanghai	7 Londen
30	Nederlandsch.	Scheveningen	van der Velde	Batavia	20 Amsterdam
31	Engelsch.	Julia	R. Glas	Japan	1 Londen
		Agencourt	R. N. Bauvais	Hongkong	15 Sijdeij, met 326 Chinez.
		Margaret Mitchell	Stella		14 Londen
		Pr. Ely	T. Villeta	Manila	4 Liverpool
		General Churchill	Hodgson	Shanghai	1 Londen
		Landstone	Marteu	Hongkong	12 Havre
2 Jan.	Fransch.	Tafareto	E. Derez		— Cadix, met troepen.
		Dugul de Tetuan	M. Loper	Manila	16 Londen
		Redrut	J. Sijal	Singapore	24 Londen
		St. Louis	J. Jacobs	Manila	20 New-York

Aangekomen schepen te Batavia.

DATUM.	VLAG.	NAMEN DER SCHEPEN.	GEZAGVOERDERS.	VAN.	AGENTEN.
Januarij	1 Nederlandsch.	Abel Tasman	J. R. Rijken	Singapore	24 Dec. B. Kopersmit & Co.
	1 Ned. Indisch.	Sofian Iskander	L. G. Kloppenburg	Padang	25 Purvis & Co.
		Balgies	Said Ali	Palembang	24 Coulster.
	2 Nederlandsch.	Jacob	J. Mulder Drink	Rotterdam	11 Sept. Busing, Schröder & Co.
		Algeria en Paulina	P. J. Kerkhof	Manca	27 B. Kopersmit & Co.
		Degelsbank	P. J. Kerkhof	Soranbaja	29 Haager en Schuurman.
	1 Ned. Indisch.	Menado	A. Coutheron	Soranbaja	29 W. C. Coris de Vries.
		Fathour Bachman	Sech Fok	Pankelpinang	25 Coulster.
	3 Nederlandsch.	Magdalena	J. K. Swart	Amsterdam	25 Schimmelpenninck.
		Doelwijk	L. F. J. v. der Putte	Rotterdam	21 Sept. Metz, Wilmans, Ruys & Co.
		Minister Palud	F. Kievit		— Dummler & Co.
		Stal Gouda	J. T. des Ruelles	Amsterdam	— C. Bahre en G. Kinder.
		Isaac de Costa	H. C. Lóschien	Rotterdam	—
		Gedeh	kapit. lt. ter zee van Raders	Soranbaja	—
	Z. M.	Judul Wadoet	Said Hassan	Paseroean	3 Dec. Buys, Jacobsen & Co.
	Nederlandsch.	Leveu	Black	Cocos Eiland	— Wilson & Co.
	Engelsch.				—

Vertrokken schepen van Batavia.

DATUM.	VLAG.	NAMEN DER SCHEPEN.	GEZAGVOERDERS.	NAAR.
31 Dec.	Nederlandsch.	Medea	J. Lourens	Soerabaja.
1 Jan.	Ned. Indisch.	Prins van Oranje	W. A. J. Kuller	Singapore.
		Tartar	Lim Kiangkong	Cheribon en Tagal.
	2 Nederlandsch.	Bezeukie	W. H. Rusman	Soerabaja.
	Ned. Indisch.	Minerva	J. A. van Boven	Pecalongan en Samarang.
	Brem.	Ocean Child	Schmidt	Nederland.
	Engelsch.	Hennette	Cherbon	Cherbon.
	4 Ned. Indis.	Banoel Haer	Said Ibrahim	Soerabaja.
		Majnoon	Said Barkes	Samarang.
		Fathour Seroff	Said Barkes	Samarang.
		Theodora Mechtilda	D. Boethouwer	Amsterdam.
	Nederlandsch.	Magdalena	J. Kooij	Soerabaja.

In lading liggende schepen te Batavia.

VLAG.	NAMEN DER SCHEPEN.	GEZAGVOERDERS.	BESTEMMING.	AGENTEN.
Nederlandsch.	Nieuw Lekkerland	Hoffman		van Ommeren, Rueb & Co.
	Remegius Adolphus	D. Forbes Browning	Nederland	Busing, Schröder & Co.
	Krimp n/d. Lek	Ouwehaud		MacIntine, Watson & Co.
	Burgemeester van Middelburg	K. Hoek	Samarang en Soerabaja	Haager en Schuurman.
	Zeenijmph	J. H. Grady v. Roggen	Cheribon en Samarang	
	Duggersbank	P. J. Kerkhof	Nederland	van Ommeren, Rueb & Co.
	Vooruit	W. C. K. C.		
	Zeezandhoop	G. N. R. Phaff		
	Saitata en Paulina	Biesthorst		C. Bahre en G. Kinder.
	Abel Tasman	P. P. Hoogland	Soerabaja	B. Kopersmit & Co.
	Doris	J. R. Rijken	Balie	Coulster.
Ned. Indisch.	Noorban	Said Ali bin Djin	Soerabaja	
	Skandaria	Said bin Djahia	Soerabaja	
	Balgies	Said bin Ake	Soerabaja	
	Fathour Bachman	Sech bin Fok	Soerabaja	
	de Haai	Tjoe Lian	Palembang	Buys, Jacobsen & Co.
	Faid Alim	Sech Achmat	Maccassar	
	Yoesseren	Said Aliekt	Palembang en Muatok	
	Atiotoor Rachman	N. W. de Jong	Celebes	P. Landberg en Zoon.
	William	G. Schuit		Pandell en Stiehaus.
	P'Union	P. C. Wilder	Soerabaja	J. F. van Leeuwen & Co.
Hanover.	Kroonprins Ernst August	Pierce		Paine, Stricker & Co.
Amerikaansch.	Roette	Behrens		E. Moormann & Co.
Lubock	Emma en Mathilde	Dannemann		C. Bahre en G. Kinder.
Brem.	Humboldt	Kalklöser		
Hamburg	Pudel	Kalklöser		

Vertrokken schepen van Samarang.

DATUM.	VLAG.	NAMEN DER SCHEPEN.	GEZAGVOERDERS.	NAAR.
20 Dec.	N. I.	Java	Walter	Soerabaja
		Tjan G. an	Sie K. Hiem	
		Ing Hoat	Kwee Koga	
	stoom.	Oeanang	van Hulstijn	Batavia.
21		Goan Sien	Go Tjong	Soerabaja.
		Alnoor	Sech Marzoeke	
	Ned.	Th. Mechtilda	Boethouwer	Batavia.
		Rijnbrand	Lange	Tagal.
	N. I.	P'Union	Schuit	Batavia.
		Atiotoor Barie	Said Alijproos	Nederland.
	N. I.	Sajjan Maskoor	Mohd. Joesoep	Banjermas.
		Prins van Oranje	Kuller	Batavia.
	stoom.	Koningin der Ned. Lewis		Soerabaja.

In lading liggende schepen te Samarang.

VLAG.	NAM. DER SCHEP.	GEZAGV.	BESTEM.
Ned.	Petronella Catharina	van der Veer	Nederland
	Groot Meester Nationaal Giesse		
Hamb.	Cecilia	Larson	
Frans.	Albert Borsig	Muller	
Eng.	Nelly	Bell	

Aangekomen schepen te Soerabaja.

DATUM.	VLAG.	NAMEN DER SCHEPEN.	GEZAGV.	VAN.
Dec. 10 N. I.	stooms.	Prins van Oranje	Kuller	Batavia
	bark	Bachel	Acok	Sydney
20 N. I.	bark	Maria Elizabeth	Schut	Batavia
Z. M.	stooms.	Gedeh	kapit. lt. ter zee Raders	
Hamb.	bark	Deutschland	Wesselhoff	Samarang
21 N. I.		Fathal Haer	Sech Baladram	Singapore
25		Goansien	Go Tjong	Samarang
		Alnoor	Sech Marzoeke	
		Aesah	Mohd. Tahak	Passeer

Vertrokken schepen van Soerabaja.

DATUM.	VLAG.	NAMEN DER SCHEPEN.	GEZAGV.	NAAR.
Dec. 19 N. I.	bark	Doglak	Daeng Maloega	Bali
20		Almashoor	Hamt	Sumanap
21 Hamb.		Illoios	Hansen	Nederland
Zw.		Oscar I.	Class	Paseroean
Ned.		Jan van Hoorn	Borghorst	
N. I.		Poa Poca	Kim Pikhok	Malaccoa
		Banda Balhner	Sech Dahima	Grissee

In lading liggende schepen te Soerabaja.

VLAG.	NAMEN DER SCHEPEN.	GEZAGV.	NAAR.
Nederlandsch.	Julie Claire	v. Oosteroom	Nederland
	Electra	Wegman	
O. Thijn		Adriaans	
Eva Johanna		v. Bochoven	
Native Lass		Alex Paton	
Reine des Anges		Guellard	Nederland
Antonia Petronella		Voorendijk	
Josephina Louisa		Mijssou	
Cleveland		Custinet	Amsterdam
Bachel		Acok	
Koning Willem II		Menkman	Nederland
Jac. Cornelis		Deklaeur	
Resident van Sum.		Batave	
Tonia		Huidjers	
Kaliemaas		Spring	Australie
Sirius		Wagner	
Scotch Lassie		Kennedy	
Maria Elise		Th. Schut	Amsterdam

Aangekomen schepen te Paseroean.

DATUM.	VLAG.	NAMEN DER SCH.	GEZAGV.	VAN.
Dec. 23 N. I.	bark	Katroun Nida	Hassan Joana	Poelo Laut
	brik	Sijph	Lange	Bali
Zw.	schip	Oscar	Class	Soerabaja
Ned.		Jan van Hoorn	Borghorst	

Vertrokken schepen van Paseroean.

DATUM.	VLAG.	NAMEN DER SCH.	GEZAGV.	NAAR.
Dec. 20 Eng.	schip	Zingra	Gould	Nederland
23 Zw.		Caroline	Wermerholm	

In lading liggende schepen te Paseroean.

VLAG.	NAMEN DER SCHEP.	GEZAGV.	NAAR.
Nederlandsch.	Argo	van Teutem	Nederland
	Juhanna	Swemer	
	Vrede	v. der Phis	
	Cornelia	de Vries	
	Jan van Hoorn	Borghorst	
Amerikaansch.	Mary Bradford	Thompson	
	Ceylon	Sampson	
Zweedsch.	Oscar	Class	
Ned. Indisch.	Katroun Nida	Hassan Joana	
	Sijph	Lange	

Aangekomen.

CHERIBON. 19 Dec. N. I. schoener <i>Cheribon</i> , I. Engjee, v. Palembang—20 N. I. stooms. <i>Oeanang</i> , van Hulstijn, v. Samarang.—23 N. I. bark <i>Marzoek</i> , Said Segaf, v. Batavia.
PAMANOEKAN. 2 Dec. N. I. bark <i>Slandera</i> , Said Djahia, v. Batavia.
TAGAL. 16 Dec. Ned. schip <i>Hollanda</i> , Ruig, v. Indramajoe 17 Dec. N. I. bark <i>Passecan</i> , Tam Siauking, v. Batavia.—19 Ned. schip <i>Berk</i> , Herlog van Saccan Wemar, Gilbert, v. Tagal.—23 N. I. bark <i>Oei Sin</i> , Oei Holian, v. Batavia.
PROBOLINGO. 16 Dec. Eng. schip <i>Scargo</i> , Howes, v. Soerabaja, — 21 Ned. bark <i>Telegraph</i> , Rolufs, v. do.
BANJOEWANGI. 13 Dec. Ned. schip <i>Admiral v. Heemskerk</i> , Koning, v. Paseroean.—14 Ned. schip <i>Bellatrix</i> , Sandberg, v. Samarang.—16 N. I. schip <i>Javan</i> , Sobels, v. Sumanap.—18 N. I. bark <i>Sijph</i> , Lange, v. Bali Badong.
PANAROEKAN. 11 Dec. Ned. bark <i>Peter Schomaker</i> , van Varelén, v. Bez.—14 Ned. bark <i>Nicolaus Wisen</i> , de Roever, v. Probolingo.
TJILATJAP. 21 Dec. Ned. bark <i>Looijntj</i> , van d. Hidde, v. Batavia.
BANGKALANG. 15 Dec. N. I. bark <i>L'Esperance</i> , Paulus, v. Soerabaja.

Vertrokken.

CHERIBON. 20 Dec. N. I. schoener <i>Goelang Besar</i> , Pa Ambiah n. Joana; N. I. stooms. <i>Oeanang</i> , van Hulstijn, n. Batavia.—21 Eng. schip <i>Raja of Sarawak</i> , Taylor, n. Soerabaja.
INDRAMAJOE. 20 Dec. Brem. bark <i>Ocean Child</i> , Schmidt, n. Nederland.
PAMANOEKAN. 18 Dec. N. I. bark <i>Sandera</i> , Said Djahia, n. Batavia.
TAGAL. 17 Dec. Ned. schip <i>Passcan</i> , van Saccan Wemar, Gilbert, v. Tagal.—23 N. I. bark <i>Oei Sin</i> , Oei Holian, n. Batavia.
PEKALONGAN. 20 Dec. N. I. bark <i>Marzoek</i> , Sech Bagawie, v. Soerabaja.
GRISSEE. 18 Dec. N. I. schoen. <i>Cipper</i> , Eschmazzner, Madura, N. I. bark <i>Patrol Barie</i> , Sech Beldjien, n. Banda.
SUMANAP. 13 Dec. N. I. schip <i>Javan</i> , Sobels, n. Tjilatjap.—14 N. I. schoen. <i>Atid Tuhinja</i> , Sech Baladram, n. Ampenan.
BANJOEWANGI. 13 Dec. Hamb. bark <i>Johanna Sol</i> , Koch, n. Nederland.—14 Ned. schip <i>Admiral van Heemskerk</i> , Koning, n. Amst.—17 N. I. bark <i>Sijph</i> , Lange, n. Soerabaja.—18 N. I. schip <i>Javan</i> , Sobels, n. Paoeggel.
PATJITAN. 16 Dec. Ned. schip <i>Tilans</i> , Verhagen, n. Rotterdam.
BANGKALANG. 17 Dec. N. I. bark <i>L'Esperance</i> , Paulus, n. Macassar.

HANDELSBERIGTEN.

Te Batavia, den 31 December 1861.

BENAMING DER GOEDEREN.	PRIJZEN		AANMERKINGEN.
	VAN	TOT	
Arak Batavia	60.	65.	schaarsch.
Asia Vera	60.	65.	niet aan de markt.
Cochinille			idem.
Cabehen			idem.
Foelic No. 1 Benkoolsche	50.	60.	wenig handel
Benzoen	35.	65.	geen transactien.
Dammar	20.	21.	afgegaan.
Gutta Percha			niet op de plaats.
Huiden, Koe	3.	3.50	zonder vraag.
" Buffel	3.	4.50	naar kwaliteit.
Indigo		4.80	
Japan Boomwas	40.		nominaal.
Kampher Japan per Balie			niet voorhanden.
Klapper Olie	22.	23.	verkoop voor cons.
Koffij, Java	37.		nominaal.
" Padang	37.		idem.
Koper, Japansch	72.32		op vendutie verk.
Kruisgelen	per pic.	46.	met verkoopen.
Nutmuscaat No. 1 Benk.			nominaal.
Peper, zwarte	16.	17.50	afgedaan.
" witte	30.		
Rotting, Banjermassig	8.	10.	
" Padang	6.		met verkoopen.
Rijst, Indramajoe met zakken	220.		afgedaan
" Witte Batavia 16 kwalit.	170.	81.	geringe voorraad.
" 20	145.	165.	levendige vraag.
" Carga	125.	130.	schaarsch.
Sandehout	7.		afgedaan.
Sapanhout Manila in Entrep.	6.		nominaal
Suiker No. 16	15.50		